

LIETUVA RUOŠIASI VISAPUSIŠKAI PRIIMTI GRĮŽTANČIUS IR ATVYKSTANČIUS VAIKUS

Lietuvos Vyriausybė pritarė iš emigracijos sugrįžtančių ir į Lietuvą atvykstančių vaikų integracijos į švietimo sistemą planui. Jį vykdant bus aktyviai diegiama grįžtančių iš emigracijos ir atvykstančių vaikų integracijos ir švietimo pagalbos sistema, kuriamas geriau juos pasirengusių priimti mokyklų tinklas, rengiamos rekomendacijos mokykloms, metodinė medžiaga ir mokytojų kvalifikacijos tobulinimo kursai. Taip pat plane siūloma galimybė steigti mokytojo padėjėjo, mokinio asistento pareigybės.

„Privalome rimtai pasirūpinti iš užsienio sugrįžtančiais ar pirmą kartą į Lietuvą atvykstančiais vaikais. Mokykloms turi būti parengta efektyvi metodinė medžiaga ir rekomendacijos, kad pedagogai dirbtų kryptingai ir kvalifikuotai. Vyriausybė pasirengusi vykdyti sėkmingą vaikų

integraciją į šalies švietimo sistemą ir užtikrinti svetingą naujų šeimų kūrimąsi”, – sako premjeras Saulius Skvernelis.

Jau nuo šio rugsėjo veiklą pradės mokyklų, kurios turi patirties priimti grįžtančius vaikus ir gali reikti metodinę pagalbą kitoms mokykloms, tinklas. Į jį įtrauktos dvi dešimtys mokyklų iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos, Panevėžio, Alytaus miestų ir Kauno, Mažeikių, Tauragės ir Marijampolės rajonų. Vėliau mokyklų tinklas bus plečiamas ir aprėps visas Lietuvos savivaldybes.

Rekomendacijose numatoma pateikti informaciją dėl priėmimo, žinių įvertinimo, individualaus plano sudarymo, pažangos vertinimo pirmaisiais metais, neformaliojo švietimo veiklų panaudojimo sugrįžtančiųjų integracijai, finansavimo ir kitais klau-

Lietuvos mokiniai.

LRV

simais. Mokytojams, vadovams, mokyklų socialiniams pedagogams, psichologams bus rengiami kvalifikacijos

tobulinimo seminarai.

2019 m. pabaigoje planuojami parengti du ugdymo organizavimo modeliai

atvykusiems ir sugrįžusiems iš užsienio vaikams. Jie bus išbandomi 10-yje savivaldybių.

LRV

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PRITARĖ KARIŲ SKAIČIAUS DIDINIMUI

Lietuvos kariai.

Srž. sp. Ievos Budzeikaitės nuotr.

Lietuvos Vyriausybė pritarė Krašto apsaugos sistemos personalo plėtros 2019-2028 metais planui, kuris parengtas įgyvendinant 2018 m. ilgalaikę Krašto apsaugos sistemos plėtros programą. LR Seimo ir LR Vyriausybės patvirtinti ilgalaikiai krašto apsaugos sistemos plėtros planai sudaro sąlygas vystyti Lietuvos kariuomenės struktūrą sistemiškai, sinchronizuojant personalo komplektavimo, aprūpinimo, modernizacijos, infrastruktūros plėtros poreikius bei finansavimą. Tokiu būdu planuotai siekiama Seimo patvirtintą Principinės kariuomenės struktūrą užpildyti personalu.

Planuojama, kad ateinančių dešimtmetį profesinės karo tarnybos karių skaičius išaugs

nuo 10,9 iki 14,5 tūkst. karių. Nuo 5,4 tūkst. iki 6,3 tūkst. augs ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų karių bei kitų aktyviojo rezervo karių skaičius. Taip pat planuojama kasmet į įvairias pratybas ir mokymus įgūdžiams atnaujinti pakviesti vis didesnį parengtojo rezervo karių skaičių – jis augs nuo 1,4 tūkst. karių 2019 metais iki 3,9 tūkst. karių 2028 metais.

Tuo tarpu per metus į privalomąją pradinę karo tarnybą pašaukiamų karių skaičių numatoma didinti nuo 3,8 tūkst. iki 3,9 tūkst. karių. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje studijuojančių kariūnų ir jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose dalyvaujančių karių skaičius išlieka nepakitęs – atitinkamai 320 ir 610.

LR Krašto apsaugos sistemai reikiamo personalo skaičius nustatytas atsižvelgus į NATO rekomendacijas ir resursais grindžiamus skaičiavimus, kad personalui išlaikyti būtų skiriama ne daugiau kaip 50 proc. visų gynybai skirtų asignavimų. Toks ilgalaikis Krašto apsaugos sistemos personalo plėtros planas priimtas pirmą kartą.

LRV

Dėmesio skaitytojams ir rėmėjams! Pranešame, kad „Dirvos” priešatostoginė laida Nr. 13 bus išleista birželio 25 d. Po atostogų laikraštis išeis liepos 16 d.

Visiems skaitytojams ir rėmėjams linkime malonių vasaros atostogų!

TRIJŲ JŪRŲ INICIATYVA – SĖKMINGAI EUROPOS RAIDAI

Ketvirtadienis, birželio 6 d. (Liubliana). Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo Trijų jūrų iniciatyvos viršūnių susitikime.

Kalbėdama plenarinėje sesijoje, šalies vadovė pabrėžė, jog prieš 4 metus užgimusi iniciatyva, kuria siekiama transporto, energetikos ir kitomis jungtimis sujungti Adrijos, Baltijos ir Juodosios jūrų regionus, yra unikali bendradarbiavimo platforma, kuri stiprina visos Europos ekonominę raidą, mažina išsivystymo skirtumus, didina tarpusavio bendradarbiavimą ir vienybę.

Trijų jūrų iniciatyva numato tris pagrindines prioritetines sritis – tarpusavio saitų stiprinimą energetikos, transporto ir skaitmeniniame sektoriuose.

Lietuvai ši iniciatyva itin svarbi dėl energetinio savarankiškumo įtvirtinimo, energijos tiekimo šaltinių diversifikacijos, nacionalinio saugumo ir karinio mobilumo poreikių užtikrinimo.

Pagal šią iniciatyvą yra parengtas 48 projektų sąrašas, į kurį įtraukti ir mūsų šaliai bei regionui strateginės reikšmės projektai, kurių įgyvendinimui bendromis jėgomis siekiama politinės ir finansinės paramos.

Tai visų pirma Baltijos šalių elektros tinklų sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais ir Lietuvos dujotiekis su

Lenkija GIPL, kuris ne tik integruos Baltijos šalių dujų rinką į Europos rinką, bet ir atvers naujų dujų eksporto galimybių į kitas Vidurio ir Rytų Europos valstybes, tarp jų ir į Ukrainą, tam išnaudojant Klaipėdos SGD terminalo teikiamą potencialą.

O transporto jungtys – geležinkelis „Rail Baltica”, šaudyklinis traukinys „Viking”, greitkeliai „Via Baltica” ir „Via Carpatia” – padidins krovinių pervežimo, prekybos, verslo, karinio mobilumo ir turizmo galimybes.

Dar viena ekonominei raidai ir saugumui svarbi sritis – skaitmeninių paslaugų plėtra ir kibernetinio saugumo užtikrinimas. Trijų jūrų iniciatyva siekiama suderinti modernias komunikacijų bei verslo galimybes su atsparumo kibernetinėms atakoms didinimu, vykdyti bendrus projektus, kurie skatintų technologinę pažangą ir kartu apsaugotų valstybių nacionalinio saugumo interesus.

Į aukščiausio lygio susitikimą, kuriame dalyvavo 12 valstybių prezidentai, vyriausybės nariai, Europos Investicijų banko bei Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankų atstovai, taip pat atvyko Europos Komisijos vadovas Jeanas-Claude’as Junckeris, Vokietijos Prezidentas Frankas-Walteris Steinmeieris, Jungtinių Amerikos Valstijų energetikos sekretorius Rickas Perry.

Prezidentės spaudos tarnyba

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Vilniaus Verkių Kalvarijos švenčia 350-tąjį gimtadienį. Šį kryžiaus kelią, vadinamą Kalvarijomis, 1669 m. birželio 9 d. pašventino Vilniaus vyskupas Aleksandras Sapiega, skelbiama pranešime žiniasklaidai. Tai švęsdami šiemet jaunuoliai dalyvavo žygyje „Šviesos kelias“.

Sovietų vykdyti nusikaltimai prieš Krymo totorius yra genocidas, birželio 6 d. pripažino Lietuvos Seimas. Už tokią rezoliuciją balsavo 77 parlamentarai, nė vienas nebuvo prieš, vienas susilaikė. Seimas taip pat „atreipia dėmesį ir smerkia 2014 metais Rusijos Federacijos įvykdytą neteisėtą Ukrainos Krymo okupaciją ir aneksiją bei prieš civilius gyventojus ir Krymo totorių tautą vykdomą diskriminaciją kalbos, kultūros, religijos ir tautybės pagrindu, panaikintą Krymo totorių savivaldą“. Dokumentu tarptautinė bendruomenė raginama solidarizuotis su Krymo totorių tauta ir tęsti 2014 metais Rusijos įvykdytos Ukrainos Krymo okupacijos bei aneksijos nepripažinimo politiką.

Lietuvos lenkų rinkimų akcija – Krikščioniškųjų šeimų sąjunga dalyvauja derybose dėl valdančiosios koalicijos. Taip nuspręsta birželio 7 d. šios partijos tarybos posėdyje Lenkų kultūros namuose Vilniuje. „Priėmė sprendimą oficialiai pradėti derybas dėl būsimos koalicijos“, – po posėdžio žurnalistams sakė Lenkų rinkimų akcijos vadas **Valdemaras Tomaševskis**. Pasak jo, derybinei darbo grupei vadovaus partijos frakcijos Seime seniūnė Rita Tamašunienė, o joje dirbs parlamentarai Jaroslavas Narkevičius ir Česlavas Olševskis. Memorandumą dėl valdančiosios koalicijos kol kas yra pasirašiusios Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, Lietuvos socialdemokratų darbo partija bei „Tvarka ir teisingumas“. Dokumente numatyta, kad premjeru liktų Saulius Skvernelis, o Seimo pirmininko postas atitektų „socialdarbiečiams“. Jeigu būtų suformuota koalicija, būtų pertvarkytas Ministrų kabinetas.

Naujos kadencijos Europos Parlamente 11 Lietuvos politikų išsiskirstys į penkias frakcijas. Daugiausiai lietuvių dirbs didžiausioje Europos liaudies partijos (EPP) ir Žaliųjų frakcijoje – po tris. Prie EPP tradiciškai prisijungs į europarlamentą išrinkti trys Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų nariai **Andrius Kubilius**, **Liudas Mažylis** ir **Rasa Juknevičienė**. Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso gretose dirbs du Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos delegatai **Bronis Ropė** ir **Stasys Jakeliūnas**. Prie žaliųjų tikriausiai prisijungs ir komiteto sąrašė išrinkta **Aušra Maldeikienė**. Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcijai priklausys du socialdemokratai **Vilija Blinkėvičiūtė** ir **Juozas Olekas**. Du lietuviai taip pat priklausys Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijai, tai jau anksčiau šioje grupėje dirbęs Darbo partijos vadas **Viktoras Uspaskichas** ir Liberalų sąjūdžio atstovas **Petras Auštrevičius**. Lietuvos lenkų rinkimų akcijos – Krikščioniškųjų šeimų sąjungos pirmininkas **Valdemaras Tomaševskis** toliau dirbs Europos konservatorių ir reformistų frakcijoje, jis prieš dešimtmetį buvo vienas šios politinės grupės steigėjų.

Buvusiam Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) rektoriui profesoriui **Algirdui Antanui Avižieniui** siūloma suteikti Kauno miesto garbės piliečio vardą. A. A. Avižienis gimė 1932 metais Kaune. Baigiantis Antrajam pasauliniam karui šeima persikėlė į Vokietiją, o 1950 metais įsikūrė JAV, Čikagoje. A. A. Avižienis Ilijonaus valstybiniame universitete studijavo elektros inžineriją. Baigęs studijas ten pat įgijo daktaro laipsnį, dirbo NASA laboratorijoje. A. A. Avižienis išrado pirmąjį pasaulyje save pataisantį erdvėlaivių kompiuterį STAR. Mokslininkas yra dėstęs Kalifornijos universitete, dirbo Tarptautinėje informatikos federacijoje.

Šakių rajono mažame ūkyje nustatytas pirmasis šiais metais **afrikinio kiaulių maro židiny**s. Užsikrėtė čia laikytos dvi kiaulės. Veterinarijos specialistai, kaistant orams, įspėja, griežtai laikytis biosaugos reikalavimų ir teigia, kad to nedaro apie dešimtadalis nekomercinių ūkių laikytojų. Jų Lietuvoje apie 12 tūkstančių.

2018 metais Lietuvoje perdozavę narkotinių medžiagų mirė 59 žmonės, daugumą jų pražudė opioidai. Naujausiais duomenimis, Lietuvoje švirkščiamuosius narkotikus vartoja apie 8–10,5 tūkst. asmenų, 85 proc. jų vartoja opioidus. Lietuvoje siekiant apsaugoti opioidų vartotojus nuo perdozavimo yra vykdoma opioidų priešnuodžio – nalaksono – išdavimo narkomanams ir jų artimiesiems programa. Lietuvoje, kaip ir Europos Sąjungoje, labiausiai paplitęs narkotikas yra kanapės. Europoje jų vartojimas siekia per 14 proc. gyventojų, Lietuvoje – daugiau kaip 6 proc. Antrojoje vietoje ES yra kokainas, tuo tarpu Lietuvoje – ekstazis, tačiau jį renkasi palyginti nedaug – apie 1 proc. vartotojų.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

LIETUVOJE LANKĖSI JAV KONGRESO NARIŲ PATARĖJŲ DELEGACIJA

JAV Senatorių ir Atstovų Rūmų narių patarėjų delegacija Seimo Sausio 13-osios muziejuje. **LR URM**

Gegužės 25-28 d. Lietuvos Respublikos Seimo, Užsienio reikalų ministerijos ir ambasados Vašingtone kvietimu Lietuvoje lankėsi JAV Senatorių ir Atstovų Rūmų narių patarėjų delegacija. Vizito metu JAV pareigūnai susipažino su saugumo padėtimi Lietuvoje ir Baltijos jūros regione, priemonėmis kovojant su dezinformacija, dvišalių santykių perspektyvomis, energetinio, ekonominio ir kibernetinio saugumo klausimais, santykių su Rusija, situacijos Rytų partnerystės šalyse aktualijomis.

JAV pareigūnų delegaciją sudarė keturių JAV Senatorių ir keturių Atstovų Rūmų narių atstovai, dauguma dirbantys Senato ir Atstovų Rūmų

užsienio reikalų, žvalgybos, energetikos, gynybos ir asignavimų komitetų narių biuruose. Delegacijoje yra penki demokratų partijos atstovai ir trys priklausantys respublikonų partijai.

Vizito Lietuvoje metu JAV Kongreso patarėjai Lietuvoje susitiko su Užsienio reikalų ir Krašto apsaugos ministerijų vadovybe, Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetų ir Tarpparlamentinių ryšių su JAV grupės vadovais ir nariais, Lietuvos Respublikos Prezidentės patarėjais. Svečiai iš JAV taip pat susitiko su Elektros perdavimo sistemos operatoriaus, atsakingo už Lietuvos elektros

energetikos sistemos integraciją į Europos elektros infrastruktūrą ir bendrą elektros rinką, vadovybe.

JAV Kongreso patarėjai vizitą Lietuvoje pradėjo Palangoje, vėliau delegacija lankėsi Klaipėdoje, apžiūrėjo SGD terminalą, dalyvavo diskusijoje su energetikos ekspertais, susitiko su „Klaipėdos naftos“ vadovybe.

Pastaruoju metu JAV Kongreso narių patarėjų vizitai į visas Baltijos šalis rengiami du kartus per metus. Vizitai organizuojami bendradarbiaujant kartu su Latvija ir Estija. Apsilankę Lietuvoje JAV Kongreso narių patarėjai išvyko į kitas Baltijos šalis.

Kęstutis Vaškelevičius, LR ambasados JAV patarėjas

„FACEBOOK“ BLOKUOS SAVO PROGRAMĖLĘ „HUAWEI“ ĮRENGINIUISE

Socialinį tinklą „Facebook“ valdanti bendrovė birželio 7 d. pranešė blokuosianti savo programėles „Huawei“ išmaniuosiuose įrenginiuose, o šis žingsnis žymi tolesnę Kinijos IT milžinės, Vašingtono laikomos keliančia grėsmę JAV nacionaliniam saugumui, izoliaciją.

„Facebook“ nurodė, kad šis sprendimą priėmė JAV prez. Donaldui Trumpui (Donald Trump) paliepus nebesidalyti su „Huawei“ amerikietiškomis technologijomis, baiminant, kad ši bendrovė bendradarbiauja su Kinijos žvalgyba.

„Nagrinėjame Prekybos departamento galutinę nutartį ir neseniai išdavėme laikiną bendrąją licenciją, taip pat imamės žingsnių atitinkamai sustiprinti“, - naujienų agentūrai AFP sakė viena „Facebook“ atstovai.

Vis dėlto Kalifornijoje įsikūrusi bendrovė sakė, kad žmonės, kurie dabar naudoja „Huawei“ išmaniaisiais telefonais su

„Facebook“ programėlėmis, galės toliau jomis naudotis ir siųsti jų naujinius.

Šis „Facebook“ yra naujausias žingsnis dedant pastangas izoliuoti „Huawei“, tapusią antrąją pagal dydį išmaniųjų telefonų tiekėja, nors Vašingtonas reiškia nuogąstavimus dėl šių įrenginių saugumo.

Interneto milžinė „Google“ praeitą mėnesį paskelbė nutraukianti bendradarbiavimą su „Huawei“, todėl naudojantiems šiuos įrenginius taps sudėtingiau gauti populiarių programėlių, platinamų JAV bendrovės.

Dėl „Google“ sprendimo „Huawei“ įrenginiuose neveiks programėlė „Play Store“, per kurią galima parsisiųsti daugumą operacinei sistemai „Android“ pritaikytų programėlių ir kitų elementų.

Kinijoje „Facebook“ socialinis tinklas yra uždraustas, bet visame pasaulyje turi daugiau kaip 2 mlrd. vartotojų. Bendrovė nurodė, kad jos naujausias

sprendimas paveiks pagrindinį socialinį tinklą, taip pat tokias platformas kaip „Instagram“, „Messenger“ ir „WhatsApp“, turinčias mažiausiai po milijardą vartotojų.

JAV sankcijos buvo įvestos gegužės 15-ąją, bet administracija suteikė 90 dienų pereinamąjį laikotarpį, kad „Huawei“ įrenginių vartotojai galėtų išdiegti atnaujinimus, o mobilioji ekonomika išvengtų didelių sutrikdymų.

„Huawei“ užsiminė susikursianti savą operacinę sistemą, pakeisiančią „Google Android“, tačiau bendrovei dar reikėtų susikurti atskirą prekybos ir platinimo platformą, jeigu ji norės išlaikyti savo vartotojus už Kinijos ribų.

Be to, kad išsilaikytų išmaniųjų telefonų rinkoje, „Huawei“ taip pat reikėtų rasti naują lustų ir susijusios įrangos tiekėją, nes nebegalės naudoti JAV tiekėjų, tokių kaip „Intel“, „Qualcomm“ ir „Broadcom“, produktų. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirmą klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

PO MUŠTYNIŲ NĖRA PRASMĖS MOJUOTI KUMŠČIAIS

Yra toks posakis: po muštynių nėra prasmės mojuoti kumščiais. Taigi, Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimai baigėsi, kumščiais mojuoti niekas neketina, tačiau aptarti rinkimines batalijas visada atsiras norinčių.

Šie rinkimai buvo ypatingi tuo, kad vienu metu vyko keletas aktų – pirmajame ture prie prezidentinio turnyro buvo „prikabinta“ referendumas dėl pilietybės išsaugojimo ir Seimo narių mažinimo, na, o antrajame rinkimų ture (įdomu tai, kad mažai kas abejojo, jog jo neprireiks) rinkome ne tik Prezidentą, bet ir narius į Europos Parlamentą.

Kol Lietuvoje vyko rinkiminės kovos, pasaulyje gyvenimas irgi nebuvo sustojęs. Kai kurie įvykiai visai įdomūs, pavyzdžiui, gegužės 21 d. Kijeve vykusios spaudos konferencijos, skirtos Ukrainos prezidento inauguracijai, metu JAV energetikos ministras Rick Perry patvirtino, jog netolimoje ateityje kompanijoms, dalyvaujančioms rusiškame dujotiekio „Nord Stream 2“ projekte, bus pritaikytos sankcijos: JAV, Rytų Europos šalys, Šiaurės bei Baltijos šalys mano, jog šis projektas padidins Europos Sąjungos priklausomybę nuo rusiškų dujų. Žinoma, ši žinia vokiečiams, įmerkusiems pinigus į „Nord Stream 2“, nėra maloni, tačiau ir joje atsiranda politikų, kalbančių apie grėsmes, kurias kelia šis labiau politinis, nei ekonominis projektas.

Visgi gegužės mėnesį jautėmės pasaulio bamba patys sau, gi ne juokas – rinkti valstybės prezidentą. Tik kažin, ar suprato, kad kur kas svarbesnis buvo referendumo klausimas dėl mūsų tautiečių išeivių gimtosios pilietybės išsaugojimo? Deja, nesupratome, nes referendumas – kuris pagal dalyvių skaičių įvyko, bet pagal pasisakiusiųjų „už“ skaičių – atmetė galimybę išsaugoti Lietuvos pilietybę... Balsavusieji „prieš“ gali džiūgauti – atkeršijome! Kaip „tikri“ lietuviai, kuriems pavydas yra dorybė. (Dažniausias argumentas, pasisakiusiųjų prieš pilietybės išsaugojimą būtent toks ir buvo – „o ko jie išvažiavo, o mus paliko čia vargti“.)

Rinkimų metu buvo dar vienas su rinkimais niekaip nesusijęs įvykis, kuris netapo nauju visuomenės susierzinimo aktu tik dėl viską užgožiančių rinkiminių aistrų. Tai Petrui Cvirkaui skirto paminklo Vilniuje klausimas. Kiek gali stovėti paminklas, skirtas tautos išdavikui? – klausia dalis visuomenės, o kita jai atsako – gali! Štai ir turime sumažintą politinį Lietuvos paveikslą: viena Lietuva nori atsikratyti sovietmečio balasto, kita – išlaikyti jį, neva, tai „istorijos dalis“ (anot intelektualų, pasisakiusių prieš paminklo nuvertimą). Kaip čia nepacituoti istorine tematika rašančio Aro Lukšo: „Tokie eufemizmai (eufemizmas - švelnesnis, neutraleresnis posakis, pavartotas vietoj šiurkštaus ar nešvankaus, – *aut. past.*), kai melas vadinamas nuomone, niekšai ir išdavikai - tragiško likimo menininkais, o nusikaltėliai - prieštariningomis asmenybėmis – yra ne kas kita, kaip mėginimas nuvertinti tiesą ir teisingumą.“

Ir Europos Parlamento rinkimuose matėme tą patį norą viena koja pasilikti sovietmetyje, tiksliau – Rusijos įtakos zonoje. Net neabejotinus atstovus tokios politinės pozicijos turime! Kaip manote, kam atstovaus EP tokie „Lietuvos parlamentarai“, kaip V. Tomaševskis, V. Uspackichas? Klausimas tikrai ne retorinis.

EUROPAI REIKIA JAV SAUGUMO SKĖČIO

Jungtinės Amerikos Valstijos ir Lenkija artėja prie svarbaus susitarimo. Panašu, kad netrukus Lietuvos kaimyninėje šalyje gali būti paskelbta apie Trampo Forto atidarymą. Tai gali įvykti dar šią vasarą, o galbūt rudens pradžioje.

Tiesa, tai nebus tokia karinė bazė, apie kurią kalbėta dar prieš kelis mėnesius. Vargu, ar tai apskritai bus vientisas karinis objektas – greičiau kelios naujos lokacijos Vakarinėje Lenkijoje, kuriose bus reguliariai dislokuojami amerikiečių kariai. Be to, neplanuojama didelio karių kontingento – prie dabar Lenkijoje esančių daugiau nei keturių tūkstančių karių prisijungs dar vienas ar du tūkstančiai.

Nepaisant to, tai reikšmingai keis regiono saugumo situaciją. Donaldas Trampo (*Donald Trump*) administracija garsėja kritika NATO, taip pat svarstymais apie tai, ar amerikiečiai apskritai turėtų likti Aljanse. Tai sukėlė pagrįstų nuogastavimų, ypatingai regione, kuriame labiausiai jaučiami skersvėjai iš Rusijos. Visgi pastarieji žingsniai rodo, jog Jungtinės Valstijos strateginės laikysenos nekeičia

ir talkina sąjungininkams, ypatingai jei jie patys yra pasirengę prie to prisidėti finansiskai. Lenkija anksčiau yra teigusi, kad į bazės vystymą yra pasirengusi investuoti kelis milijardus eurų. Trampui, nuolatos kritikuojančiam NATO Europos šalis neskiriant pakankamai dėmesio gynybai, tai atrodo priimtina.

Tiesa, vertinant ilgalaikę perspektyvą sunku nepastebėti fakto, jog amerikiečių karių Europoje iš principo mažėja. Šaltojo karo įkarštyje prie žemyno saugumo prisidėdavo iki 400 tūkst. čia dislokuotų karių. Dabar šis skaičius yra apie 6–7 kartus mažesnis. Daugiausiai amerikiečių karių – per trisdešimt tūkstančių – vis dar yra Vokietijoje, šiek tiek daugiau nei 12 tūkst. – Italijoje, panašiai tiek ir Jungtinėje Karalystėje. Tačiau net ir mažesni rodikliai reikšmingi tam, jog parodytų transatlantinių santykių vienybę bei siųstų signalą potencialiems priešininkams, kad bet kokia agresija kainuos labai brangiai.

Tai, žinoma, svarbu ir Lietuvai bei kitoms Baltijos valstybėms, kurios ilgą laiką jautėsi NATO periferijoje. Tarsi esame Aljanse jau pen-

kiolika metų, tačiau retai matėme jį savo akimis. Pastarųjų metų sprendimai, įskaitant ir batalionų dislokavimą, parodė, kad antrarūšių narių nėra. Svarbiausias NATO principas – atgrasymas – veikia sėkmingai.

Bet abejonių dėl ilgalaikio Jungtinių Valstijų įsipareigojimo Europai išliks net ir su Trampo Fortu. Dar pirmasis JAV vadovas George'as Washingtonas savo garsiojoje atsisveikinimo kalboje pabrėžė būtinybę išvengti „nuolatinių aljansų su užsienio šalimis“; šeštasis prezidentas Johnas Quincy Adamsas įspėjo pasaulio platybėse niešskoti „monstrų, kuriuos reikia sunaikinti“; Woodrow Wilsonas laimėjo 1916 metų rinkimus besididžiuodamas, kad neįtraukė JAV į Pirmąjį pasaulinį karą. Tokia mąstymo tradicija turi gilią šaknį, kurias, noromis ar nenorimis, atgaivino Trampas, teigdamas, kad pirmiausiai reikia rūpintis saviimi, o ne garantuoti saugumą kitiems. Deja, bet šiandien tebėra akivaizdu, jog Europos šalys nėra pasirengusios – o ir nedega noru – priimti atsakomybę už save be amerikietiško saugumo skėčio.

Linas Kojala, politologas

ES ŠALYS SUSITARĖ STIPRINTI NELEGALIŲ MIGRANTŲ GRĄŽINIMO TEISINĘ BAZĘ

Europos Sąjungos (ES) Teisingumo ir vidaus reikalų ministrų taryba birželio 7 d. susitarė dėl dalinės derybinės pozicijos dėl peržiūrėtos migrantų grąžinimo direktyvos, pranešė Europos Vadovų Taryba.

„Grąžinimo veiksmingumo didinimas yra viena iš pagrindinių visapusiškos migracijos politikos dalių. Tai geriausias būdas išardyti neteisėtai žmones gabenančių asmenų verslo modelį ir parodyti, kad patikėdami savo gyvybę jiems negaunate bilieto į Europą,“ – sakoma pranešime.

Siūlomų naujų taisyklių tikslas – paspartinti grąžinimo procedūras, užkirsti kelią galimybėms pabėgti ar iš naujo

pamėginti patekti į Europą ir padidinti grąžinamų migrantų skaičių.

Peržiūrėtoje direktyvoje, kuriai turės pritarti Europos Parlamentas, siūloma sugriežtinti procedūras, pagal kurias priimami sprendimai grąžinti, ir aiškiai apibrėžti skundų pateikimo terminus bei ES šalių pareigą plėsti specialias savanoriško grįžimo programas.

Grąžinimo direktyva reglamentuoja nelegalių migrantų grąžinimą ES lygmeniu nuo 2008 metų. Šioje direktyvoje nustatyti nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo bendrieji standartai ir tvarka valstybėse narėse. Tačiau nuo šios direktyvos priėmimo problemų mastas

gerokai pasikeitė.

„Europos Vadovų Taryba ne kartą pabrėžė, kad reikia iš esmės pagerinti veiksmingą neteisėtų migrantų grąžinimą. ES ir valstybės narės jau įdėjo daug pastangų, tačiau dar reikia padidinti bendrą grąžinamų asmenų skaičių,“ – sakoma pranešime.

Anot jo, „Atsižvelgdama į tai, 2018 m. rugsejo mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl peržiūrėtos Grąžinimo direktyvos“.

Birželio 7 d. Taryba taip pat pritarė pasiūlymams dėl migracijos, sienų ir saugumo politikos finansavimo 2021–2027 m. laikotarpiu. Be kita ko, siūloma sukurti prieglobsčio ir migracijos fondą, iš kurio valstybėms narėms bus teikiama parama prieglobsčio ir migracijos valdymui. Taip pat siūloma pritaikyti vidaus saugumo fondą, kuris padeda koordinuoti policijos, teisminių ir kitų kompetentingų institucijų veiksmus, prie naujų kovos su terorizmu, organizuotu nusikalstamumu bei kibernetiniais nusikaltimais realiųjų.

Migracijos krizė Europoje pasiekė aukščiausią tašką 2015 metais, kai nelegalių migrantų srautas viršijo milijoną. 2016-aisiais į ES nelegaliai atvyko jau mažiau nei 400 tūkst. migrantų, o pernai – apie 150 tūkstančių. Per pirmus šių metų mėnesius į bendrąją pateko 26,621 žmogus. *LRT*

Tiesa, dar būta „valstiečio“ Šarūno Marčiulionio, tik jis atsisakė mandato, kurį nutvėrė Stasys Jakeliūnas (bet tai jau kita istorija). Į EP pateko net trys TS-LKD atstovai – Liudas Mažylis, Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė. Beje, kai kas bandė supeikti L. Mažylio kandidatūrą, neva, juo, kaip populiariu žmogumi, konservatoriai prisidengia. Keista – kaip galima prisidengti senu partijos nariu? O kad jis populiarus – tai tik pliusas partijai! Taigi, Lietuva EP turės stiprią komandą, ypač jei prie jos prisidės Aušra Maldeikienė, Petras Auštrevičius, na, galbūt ir Vilija Blinkevičiūtė su Juozu Oleku.

O kur apie Prezidento rinkimus, paklausite? Ogi pradžioje – po muštynių kumščiais mojuoti nėra prasmės! Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimuose nugalėjo Gitanas Nausėda, antrajame ture įveikęs Ingridą Šimonytę dviguba persvara – 66 prieš 33. Sveikiname naująjį Lietuvos Prezidentą!

Kęstutis Šilkūnas

LIETUVOS VARDAS GARSINAMAS IR UŽ 10 TŪKSTANČIŲ KILOMETRŲ

LR Vyriausybės kancleris Algirdas Stončaitis Ningbo mieste, Kinijos bei Vidurio ir Rytų Europos šalių (17+1) Expo parodoje.

LRV

Su darbo vizitu Kinijoje viešintis LR Vyriausybės kancleris Algirdas Stončaitis apsilankė Ningbo mieste vykstančioje Kinijos bei Vidurio ir Rytų Europos šalių (17+1) Expo parodoje, pasveikino konferencijos „Kelias ir juosta“ bei Lietuvos ir Kinijos verslo forumo dalyvius.

Kinijos bei Vidurio ir Rytų Europos šalių (17+1) Expo

parodoje A. Stončaitis dalyvavo Lietuvos įmonių stendo atidarymo ceremonijoje ir perkirpo simbolinę juostelę. Vyriausybės vardu sakydamas sveikinimo kalbą A. Stončaitis pabrėžė, kad Lietuvos stendo atidarymas šioje parodoje – išskirtinė proga.

„Lietuvai šiais metais suteiktas garbės valstybės statusas. Tai – didžiulis įvertinimas. Lietuvos vardas garsinamas už

10 tūkstančių kilometrų nuo Lietuvos. Kreipiuosi į Lietuvos įmonių atstovus – kiekvienas iš jūsų esate Lietuvos ambasadoriai. Skleidžiate žinią apie savo šalį ir kartu stipriname Lietuvos ir Kinijos ryšį. Neabejoju, kad ši paroda, Lietuvos matomumo didinimas užtikrins intensyvesnę bendradarbiavimą prekybos ir investicijų srityje”, – sakė Vyriausybės kancleris.

įmonių skaičius šioje parodoje taip pat liudija apie didžiulį lietuviško verslo susidomėjimą milžiniška Kinijos rinka ir plėtros galimybėmis.

A. Stončaitis pasveikino Lietuvos–Kinijos ekonomikos forumo dalyvius ir teigė neabejojantis, kad šis renginys paskatins stipresnius dvišalius ryšius ir užtikrins intensyvesnę Lietuvos ir Kinijos bendradarbiavimą prekybos ir investicijų srityse.

Sakydamas kalbą konferencijoje „Kelias ir juosta“ Vyriausybės kancleris pabrėžė, kad Kinijos iniciatyva yra itin reikšminga, Lietuvos transporto ir logistikos sektoriui toliau plėtojant krovinių pervežimus tarp Kinijos ir Europos. Lietuva ne tik siūlo efektyvius sprendimus Europos ir Azijos krovinių gabenimo srityje, bet ir yra konkurencinga ir visavertė šio maršruto dalyvė. Palanki Lietuvos geografinė padėtis, gerai išvystyta įvairiarūšio transporto infrastruktūra, kvalifikuota darbo jėga ir glaudė įvairių transporto rūšių ir logistikos integracija suteikia mums tvirtą pagrindą sėkmingai prisidėti prie Europos ir Azijos tiekimo grandinės. Kinijos bendrovės pakviestos pasinaudoti Klaipėdos uosto infrastruktūra ir galimybėmis krovinių tranzitui į Šiaurės ir Vakarų Europą.

LRV

LIETUVOS VALSTYBĖ TOLIAU REMS LIETUVIŲ STUDIJAS GERIAUSIOSE PASAULIO AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE

Valstybė jau antrus metus remia geriausias pasaulio aukštąsias mokyklas įstojusius ir pasiryžusius po mokslų grįžti dirbti į Lietuvą studentų studijas. Šiandien Vyriausybė patvirtino Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos patobulintą tvarką, pagal kurią į paramą studijoms užsienyje galės pretenduoti asmenys, įstoję į bet kurią iš 50 geriausių pasaulio aukštųjų mokyklų.

„Labai svarbu, kad remdama studijas geriausiuose pasaulio universitetuose valstybė skatina gabius Lietuvos žmones, pasirinkusius studijas užsienyje, pasisėmus geriausios patirties grįžti į Lietuvą ir įgyvendinti ją mūsų šalyje”, – sako švietimo, mokslo ir sporto ministras Algirdas Monkevičius.

Nuo šiol paramos skyrimo administravimas supaprastės atsisakant prievolės dalyviams teikti dokumentų anglų kalba notariškai patvirtintus vertimus. Taip pat numatoma atsisakyti šeimos pajamų vertinimo, o prioritetą skirti socialiai pažeidžiamiausioms grupėms: gaunantiems socialinę pašalpą, asmenims, kuriems nustatytas ribotas darbingumas, ir naš-

laičiams arba jaunuoliams, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta globa ar rūpyba.

Preliminariai numatoma, kad šiemet kaip ir pernai paramą studijoms užsienyje galės gauti apie 15 asmenų. Per metus valstybė vienam studentui galės skirti iki 20 tūkst. eurų. Parama gali būti teikiama studijų kainai ir pragyvenimo išlaidoms.

Skiriant finansavimą atsižvelgiama į aukštosios mokyklos vietą tarptautiniuose reitinguose, asmens motyvą ir finansinę padėtį.

Parama skiriama studijoms tose aukštosiose mokyklose, kurios patenka tarp pirmų 50 aukštųjų mokyklų pagal reitingo sritis bent viename iš trijų pasaulinių reitingų: *Times Higher Education World University Rankings*, *QS World University Rankings*, *Academic Ranking of World Universities (ARWU)*.

Studijos finansuojamos studentams, kurie įsipareigo baigę studijas grįžti į Lietuvą ir čia dirbti ne trumpiau kaip 3 metus. Darbą, kuriam reikalinga aukštojo mokslo kvalifikacija, paramą gavę studentai Lietuvoje turės pradėti ne vėliau kaip per 3 mėn. nuo studijų baigimo. **LRV**

RAGINIMAS ĮSTEIGTI DVI ATSKIRAS SEIMO RINKIMŲ APYGARDAS UŽSIENIO LIETUVIAMS

Š.m. gegužės mėnesį vykusių rinkimų ir referendumų balsų skaičiavimas Lietuvos Respublikos užsienio atstovybėje.

LR URM

„Vyriausiajai rinkimų komisijai patvirtinus galutinius gegužės mėnesį vykusių rinkimų ir referendumų rezultatus, matome, kad užsienyje gyvenantys lietuviai balsavo net tris kartus aktyviau nei per paskutiniuosius, 2016 metais vykusius Seimo rinkimus. Tai

leidžia teigti, jog daugiau kaip dešimtmetį įgyvendinamos Globalios Lietuvos politikos siekis, kad užsienyje gyvenantys tautiečiai ne tik išsaugotų lietuvišką tapatybę bet ir aktyviai dalyvautų modernios ir klestinčios Lietuvos valstybės kūrime yra rezultatyvus. Todėl

jau artimiausiomis dienomis raginu Seimą pradėti diskutuoti gal net ir apie dvi atskiras Seimo rinkimų apygardas, kuriose užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai rinktų jiems atstovaujančius Seimo narius. Turime nedelsiant pradėti svarstyti reikiamus įstatymų ir kitų teisės aktų pakeitimus, kad jau 2020 metų Seimo rinkimuose tai taptų įmanoma”, – sakė **LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius**.

Užsienio reikalų ministerija dėkoja Pasaulio lietuvių bendruomenei (PLB), PLB iniciatyvai „Mūsų metas DABAR”, pasaulio lietuvių organizacijoms, mokykloms, parapijoms, nevyriausybiniams organizacijoms, bendruomenių lyderiams ir aktyviems piliečiams tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, kurie ragino tautiečius nebūti abejingais ir aktyviai dalyvauti rinkimuose ir referendumuose. Užsienio reikalų ministerija skirdama paramą užsienio lietuvių bendruomenių iniciatyvoms ir projektams 2020 metais planuoja plėsti paramą pilietiškumą skatinančioms užsienio lietuvių iniciatyvoms.

LR URM

ATMINIMO ŠVENTĖ LIETUVOS LIAUDIES BUITIES MUZIEJUJE

Serge autorius verslininkas tautodailininkas Aleksandras Pavlovas su pagalbininkais Jonu Markausku, Vytautu Markevičiumi, Eligijumi Juvencijumi Morkūnu ir Arūnu Masiuliu. *Justinos Jakštaitės nuotr.*

Lietuvos liaudies buities muziejuje (LLBM) Rumšiškėse prie žeminukės-jurtos gegužės 30 d. vyko iškilmingos jakutų apeiginio stulpo *serge*, skirto atminti Lietuvos ir Čiurapčios (Jakutija) gyventojų tremtis į Arktį 1942 metais, atidengimo ir pašventinimo iškilmės. Šventėje dalyvavo Lietuvos, Latvijos jakutų bendruomenių nariai, pasipuošę tautiškais rūbais, svečiai iš įvairių Jakutijos rajonų ir Brolijos „Lapteviečiai“ nariai, apie 80 žmonių.

Jakutijos verslininkas tautodailininkas Aleksandras Pavlovas iš Birštono girioje

Atidengiamas ir pašventinamas *Serge*.

Justinos Jakštaitės nuotr.

Šventės dalyviai prie *serge*.

Justinos Jakštaitės nuotr.

užaugusio maumedžio pagamino *serge*. Jam talkino buvęs tremtinys nuo Janos krančių Arūnas Masiulis. Arūno šeimos narius 1863 m. caro, o 1941 m. sovietų valdžia trėmė vis į tas pačias vietas prie Janos upės. Kiti padėjėjai – rumšiškėnas, aktyvus visuomenininkas, kraštotyrininkas, partizaninio judėjimo Lietuvoje atminties puoselėtojas Vytautas Markevičius su sūnumi Mindaugu bei LLBM direktoriaus pavaduotojas Eligijus Juvencijus Morkūnas ir laptevietis Jonas Markauskas. Per kelias dienas buvo pagamintas *serge*,

išmargintas tautiškais jakutiškais raštais ir, padedant LLBM darbuotojams, pastatytas Tautos tremties ir pasipriešinimo sektoriuje. Užrašas ant *serge* liudija įvairių tautų žmonių trėmimus į atšiauriausius Rusijos rajonus sovietmečiu ir ištremtųjų naikinimą.

Atvykęs jakutas šamanas, pagal senovės papročius per apeigas aukodamas dievams ugnį ir maistą, pašventino *serge*. Aleksandras Pavlovas trumpai papasakojo apie *serge*, jo prasmę. Tai gėrio ir santarvės žmonėms linkintis ženklas. Kaip ir krikščio-

niškas kryžius, jakutų *serge* statomas prie namų ir atmintinose vietose išskirtinėmis progomis. *Serge* kviečia žmones tvirtai stovėti savo žemėje, atlaikyti visus sunkumus, žinoti ir tyrinėti savo tautos šaknis, būti tos žemės šeimininkais.

Aleksandras Pavlovas padėkojo už pagalbą A. Masiuliui, V. ir M. Markevičiams, E. J. Morkūnui bei J. Markauskui ir įteikė atminimo dovanas. Brolijos „Lapteviečiai“ vardu J. Markauskas padėkojo autoriui už atliktą darbą, įteikė A. Pavlovui ir kitiems jakutų bendrijų atstovams lapteviečių knygas, dovanas,

PARTIZANŲ DIENA

Gegužės 19 d. Partizanų dienos proga Jurbarko raj., Šimkaičių – Girdžių seniūnijoje, įvyko tradicinis, kasmetinis pėsčiųjų žygis.

13 km. žygyje dalyvavo apie 400 žygeivių, tarp kurių buvo krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vadovai, Jurbarko rajono mokyklų mokytojai ir moksleiviai, vietos gyventojai, kariūnai.

Prie vyriausiosios partizanų vadavietės – „prezidentūros“ žygeiviai paminėjo LLKS vado, generolo Jono Žemaičio-Vytauto 110-ąsias gimimo metines, pagerbė visus Lietuvos partizanus. Čia aidėjo atminimo salvės, Eržvilko kultūros centro saviveiklininkų atliekamos partizanų dainas. LLGR centras žygio dalyvius apdovanojo žygio lankstukais ir partizanų vadų suvažiavimo 70-ečiui skirtu leidiniu.

Žygio organizatoriai – Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos kariuomenė, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, Jurbarko savivaldybė, Eržvilko kultūros centras.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro inf.

SUTIKTUVĖS

Albumo „Represuoti 1918–1940 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ministrų kabinetų nariai“ sutiktuvės vyks š.m. birželio 13 d., ketvirtadienį, 17 val. Signatarų namų salėje, Pilies g. 26, Vilniuje.

Albumas skirtas 45-iems Lietuvos Vyriausybės ministrų kabinetų nariams, represuotiems sovietų ir nacių okupacijų metu. Šiuo laikotarpiu 16 ministrų buvo sušaudyta, 13 mirė kalėjimuose, lageriuose ar tremtyje, dar 16 pavyko sugrįžti iš represijų vietų.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro inf.

Jurtos šeimininkė Irena Saulutė Špakauskienė (centre) apdovanota *serge* autoriaus firmos *Кухня* 2019 metų kalendoriumi. *Justinos Jakštaitės nuotr.*

LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ INSTITUTAS RUOŠIASI ŠOKIŲ KURSAMS
DAINAVOJE VYKSIANČIUOSE KURSUOSE ŠOKIŲ MOKYTOJAI SUSIPAŽINS SU ŠOKIŲ ŠVENTĖS REPERTUARU

2017 m. šokių kursų dalyviai „Dainavoje”.

LTŠI archyvo nuotr.

XVI Šokių šventė, Filadelfija, PA, organizuoja JAV lietuvių bendruomenė kartu su Kanados lietuvių bendruomene ir Lietuvių tautinių šokių institutu (LTŠI). Renginio savaitgalio metu, 2020 m. liepos 3-6 dienomis, vyks koncertai, meno parodos ir pokyliai. O šventės kulminacija bus sekmadienio, liepos 5 d. koncertas, kai, tikimasi, lietuviškame šokyje į spalvingą ir dinamišką derinį susilies maždaug 2000 šokėjų iš JAV, Kanados ir kitų kraštų. Lietuvių tautinių šokių institutas paskelbė, jog šios šventės meno vadovu bus choreografas Gintaras Grinkevičius, vienas iš Čikagos tautinių šokių ansamblio „Grandis” vadovų. Meno vadovo sukviesta kūrybinė grupė jau sustatė scenarijų pagal M. K. Čiurlionio „Karalių pasaką”.

2019 m. rugpjūčio 11-18

dienomis Lietuvių tautinių šokių institutas (LTŠI) rengia kursus Dainavos stovyklavietėje (Mančesteris, MI). Jų tikslas - kad XVI tautinių šokių šventės kūrybinė grupė supažindintų ketinančių dalyvauti tautinių šokių grupių mokytojus ir grupių atstovus su Šokių šventės repertuaru, pristatų šokius. Kursuose Dainavoje dalyvaus svečias iš Lietuvos, XVI šokių šventės scenarijaus bendraautorius, profesorius Vidmantas Mačiulskis - Lietuvos muzikos ir teatro Klaipėdos fakulteto šokio katedros vedėjas. Trečiadienį, rugpjūčio 14 d., 6 val. v. Dainavoje bus šaukiamas visuotinis LTŠI narių suvažiavimas. Visi LTŠI nariai yra kviečiami dalyvauti kursuose ir suvažiavime.

Informacija apie Tautinių šokių mokytojų kursus bei apie registraciją bus išsiuntinėta

LTŠI nariams ir planuojama netrukus ją patalpinti LTŠI svetainėje: <http://www.lttsi.net/>. Jei kas turi klausimų apie

2017 m. šokių kursuose.

LTŠI archyvo nuotr.

LR UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VILNIUJE PATALPOSE – JAV SENATORIAUS JOHN MCCAINO VARDŲ SALĖ

Gegužės 30 dieną LR užsienio ministras Linas Linkevičius atidarė JAV senatoriaus Johno McCaino atminimui skirtą salę Užsienio reikalų ministerijoje.

„JAV senatorių J. McCainą prisimename kaip Lietuvos draugą, kuris mus palaikė tiek sunkiais sovietinės okupacijos laikais, remdamas jos nepripažinimo politiką, tiek laisvės

kovose, tiek telkiant politinę ir praktinę paramą, stiprinant į Vakarų valstybių šeimą sugrįžtančią mūsų šalį. Turime toliau puoselėti jo palikimą ir vertybes, už kurias jis kovėsi

Iš kairės: Seimo Užsienio reikalų komiteto narys Emanuelis Zingeris, Vašingtone veikiančio Europos politikos analizės centro (CEPA) Rusijos programų direktorius Brianas Whitmore'as, JAV ambasadorė J. E. Ann Hall, Aukščiausiosios tarybos–Atkuriamojo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, prezidentas Valdas Adamkus ir LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

LR URM

kursus ar LTŠI suvažiavimą, gali kreiptis į LTŠI pirmininkę Violetą Smieliauskaitę-Fabianovich: <smagusokti@gmail.com>. Naujai besiformuojančios tautinių šokių grupės ar nauji vadovai, kuriems reikia daugiau informacijos, gali kreiptis į XVI šokių šventės meno vadovą Gintarą Grinkevičių: <gintaras@so-kiusvente.org>.

DAUGIAU APIE LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ INSTITUTĄ (LTŠI)

LTŠI yra savarankiška Šiaurės Amerikos lietuvių kultūrinė institucija, kurios tikslas yra tirti, ugdyti ir remti lietuvių tautinius šokius. LTŠI savo tikslui vykdyti renka su tautiniais šokiais susijusią medžiagą, pa-

ruošia tautinių šokių ir žaidimų aprašymus ir palaiko ryšius su tautinių šokių rateliais bei rūpinasi jų veikla. Šiaurės Amerikos tautinių šokių šventėms LTŠI rengia tautinių šokių šventės meninę programą, kviečia meninės programos vyriausiąją meno vadovą ar vadovę, kviečia tautinių šokių šventės pranešėją ir nustato tautinių šokių šventės repertuarą. Neseniai buvo patvirtinta LTŠI vadovybė, kuri pareigas eis ketverius metus. Ją sudaro: Violeta Smieliauskaitė-Fabianovich (pirmininkė), Vilija Kirvelaitienė (vicepirmininkė), Gytis Joga (iždininkas), Ramona Kaminskaitė (sekretorė), Gintaras Grinkevičius (narys) ir Giedrius Stankevičius (LTŠI viešųjų ryšių atstovas).

LTŠI informacija

visą gyvenimą”, – teigė Linas Linkevičius.

Ž y m a u s JAV politiko ir Baltijos šalių rėmėjo atminimą savo pasisakymais pažymėjo prezidentas Valdas Adamkus, Aukščiausiosios tarybos – Atkuriamojo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, JAV ambasadorė J. E. Ann Hall, Vašingtone veikiančio Europos politikos analizės centro (CEPA) Rusijos programų direktorius Brianas Whitmore'as, Seimo Užsienio reikalų komiteto narys Emanuelis Zingeris. Renginyje dalyvavo Seimo nariai, užsienio šalių diplomatai ir kiti aukšto rango politikai ir pareigūnai.

JAV senatorius J. McCainas svariai prisidėjo telkiant paramą Lietuvai,

jų gynybai ir piliečių saugumui, palaikė glaudžius ryšius tarp Europos ir JAV, pasisakė už transatlantinį bendradarbiavimą, karinės paramos Europai svarbą. Už nuopelnus Lietuvos Respublikai J. McCainas 2003 metais buvo apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro didžiuoju kryžiumi, o 2018 metais – Vytauto Didžiojo ordino Komandoro didžiuoju kryžiumi. *LR URM*

KLIVLANDAS, OH

MEMORIALINĖ DIENA

Ši šventė jau gyvuoja 153-čius metus, tačiau prieš 107 metus ji buvo žinoma kaip Puošimo diena (*Decoration Day*). Šiais metais Klivlando Šv. Jurgio katalikų veteranų 613 postas pravedė kariškas apeigas Šv. Kazimiero parapijos aikštėje. Punktualiai 8:30 val. r. , apeigų vadovo Anthony Balas įsakymu buvo iškelta JAV vėliava ir vėl nuleista iki pusės stiebo, tuo, aidint trimitams ir giedant David Lynch (buvusio Euclid, Ohio miesto galva) JAV himną, pagerbiant žuvusius. Apeigos buvo pabaigtos šautuvų salvėmis.

Nuo posto įkūrimo dienų viena tradicija iki šių dienų išliko nepakitusi - tai visų mirusių posto narių vardų ir pavardžių

skaitymas. Šįkart jas skaitė klebonas kunigas Joseph Bacevice.

Po to išsirikiavę posto nariai, ginkluoti šautuvais, įnešė JAV ir 613-ojo posto vėliavas į šventovę. Įėjus į vidų solistas sugiedojo „America The Beautifull”.

Šv. Mišios buvo aukojamos klebono kunigo Joseph Bacevice. Po trumpo pamokslų, šv. Mišių ir palaiminimo dalyviai keliavo į restoraną „Gintaras” pusryčiauti ir pabendrauti.

Džiugu, kad 613 postas sugeba surengti Memorialinės dienos iškilmes, tačiau liūdna, kad dalyvių skaičiai mažėja, be abejo, ir todėl, kad daug kas užmiršo šios dienos svarbą.

Algirdas V. Matulionis

Posto garbės sargyba žygiuoja į šventovę.

A.V. Matulionio nuotr.

ARGENTINA

GEDULO IR VILTIES DIENA

1941 m. birželio 14 d. Sovietų Sąjunga Baltijos šalyse – Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje - pradėjo masinius gyventojų trėmimus į Sibirą, išveždami per 40 tūkst. įvairių tautybių žmonių, kurių didžiąjai daliai nebuvo lemta sugrįžti.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Jaunimo „Dobilo” grupė gegužės 5 d. Motinos dieną paminėjo apdovanodami visas mamytės savo šokiais ir gėlėmis.

LIETUVIŠKŲ VALGIŲ GAMINIMO PAMOKA

Gegužės 25 d. mūsų patalpose vyko Irenės Velickaitės Simanauskienės lietuviškų blynų kepimo pamoka, kurioje dalyvavo gausi publika.

JONINIŲ (RASOS) ŠVENTĖ

Šeštadienį, birželio 22 d., 20:30 val. švęsime Joninių (Rasos) šventę ir kartu draugijos „Dobilas” grupės metų sukaktį. Kviečiame visus dalyvauti.

MŪSŲ DRAUGIJOS LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖS „DOBILAS” VEIKLA

Tautinių šokių ansamblis „Dobilas” repetuoja šeštadieniais, nuo 16:00 val. Vadovauja Ignas Gyrkovits ir Patricio Spagnollo.

VAIKUČIŲ GRUPĖS „DOBILIAKAI” VEIKLA

Vaikučių „Dobiliukų” grupė, vadovaujama Audros Simanauskaitės, susitinka mūsų patalpose šeštadieniais, 16 val. Laukiame su žaidimais, šokiais, ir t.t. Kviečiame tėvus atvesti savo vaikučius.

SLA BIBLIOTEKOS VEIKLA

Pranešame mūsų nariams, kad galima pasiteirauti apie mūsų bibliotekos knygų sąrašą ir turinį, arba pasiimti ar atiduoti knygas šeštadieniais nuo 17 iki 19 val. Taip pat galima susisiekti kiekvieną dieną su Robertu Aleksiūnu tel. 4552-6928 ir 3533-9818.

Prašome turintiems SLA bibliotekos medžiagos, ją sugrąžinti, arba susisiekti ir susitarti tolimesniam laikymui.

Šeštadieniais mūsų patalpose yra dėstomi lietuvių kalbos kursai.

Nuo 15 iki 17 valandos kursas vaikams, jaunimui ir pradedantiesiems.

Norintieji tęsti Skype ar Zoom būdu, susisiekti el. p.: dalia.alvarez@gmail.com

Nuo 16 iki 18 valandos. Kaip visuomet, pamokos vyksta nemokamai. Kviečiame visus dalyvauti!

SLA Valdyba reiškia gilią padėką Elenai Marcinian Simkevicienei už gautą knygų dovaną mūsų draugijos bibliotekai.

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje

VAŠINGTONAS D.C.

Ambasadoje įvyko švietimo konferencija JAV lietuviams

Gegužės 31 d. Lietuvos ambasadoje Vašingtone vyko konferencija „Lituanistinis švietimas JAV ir studijų galimybės Lietuvoje”, kurioje dalyvavo JAV lituanistinių mokyklų pedagogai ir lietuvių bendruomenės nariai, besidomintys studijų galimybėmis Lietuvos universitetuose.

Konferencijos dalyvius pasveikino ambasadoriaus pavaduotoja Lyra Puišytė-Bostroem ir padėkojo lituanistinių mokyklų mokytojams,

kurie nenuilstamai skleidžia lietuvišką kultūrą ir ugdo jaunąją Amerikos lietuvių kartą.

Lituanistinių mokyklų pedagogai iš Bostono, Kolorado, Konektikuto, Merilando, Naujojo Džersio, Niujorko, Pensilvanijos ir Virdžinijos valstijų klausė paskaitų apie sėkmingą ir įdomų lietuvių kalbos mokymą užsienio lietuvių mokyklose, naujausius mokymo metodus, dalijosi gerąja patirtimi ir sėkmės istorijomis.

Konferencijoje dalyvavo gausi aukštojo mokslo srityje dirbančių ekspertų delegacija iš Lietuvos: Švietimo,

mokslo ir sporto ministerijos, Švietimo mainų paramos fondo, Vilniaus, Kauno technologijos, Vilniaus Gedimino technikos, Vytauto Didžiojo, Lietuvos sveikatos mokslų universitetų atstovai pristatė esamas valstybines stipendijas, studijų programas užsienio lietuviams, sporto rėmimo programą ir paragino JAV lietuvius kuo aktyviau naudotis esamomis galimybėmis.

Renginio metu koncertavo Vašingtono Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos ir Lietuvių mokyklos Vašingtone mokiniai.

LR URM

Konferencijos „Lituanistinis švietimas JAV ir studijų galimybės Lietuvoje” dalyviai.

LR URM

LENKIJA

Lietuviška daina 29 dieną skambėjo Balstogėje

Gražu ir prasminga, kad šių metų pavasaris prasidėjo taip pat lietuvių Balstogėje pavasaris. Balandžio mėn. atnaujinus Lenkijos lietuvių draugijos Balstogės skyriaus veiklą, gegužės 29 dieną čia įvyko pirmasis naujai išrinktos valdybos posėdis, o draugijos gretas papildė nauji nariai.

Balstogės lietuvių palaiiko ir remia ne tik Lietuvos Respublikos konsulatas

Seinuose ar Lenkijos lietuvių draugija. Vysk. A.Baranausko fondo „Lietuvių namai” Seinuose kolektyvai palaikydami tautiečius Balstogėje ir padrąsindami juos veiklai dovanojo koncertą. Čia pasirodė suaugusiųjų šokių kolektyvas „Seina” ir liaudiškos muzikos kapela „Šalcinis”.

Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovas, ministras-patarėjas Vaclovas

Stankevičius ir LLD Balstogės skyriaus valdybos pirmininkė Daiva Jančiulytė dėkojo atlikėjams konsulato ir Balstogės lietuvių vardu. Jie pabrėžė, kaip svarbu ir toliau burtis bendrai veiklai. Balstogė tai vaivadijos centras ir akademinis miestas, todėl ir ateityje čia gyvuos lietuvių bendruomenė.

Galima teigti, kad LLD Balstogės skyriaus posėdyje ir „Lietuviškame vakare” dalyvavo keturių lietuvių kartų atstovai, todėl tikėtina, kad pradėta veikla nenutrūks.

LR URM

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LIETUVIŠKŲJŲ TELKINIŲ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

„VIENAS MODELIS, VIENA MEILĖ, VIENAS GYVENIMAS” (1960-2019) VYTAUTO GEDGAUDO FOTOGRAFIJŲ PARODA PO ŠEŠIŲ DEŠIMTMEČIŲ

Vytautas Gedgaudas
Vienas modelis, viena meilė, vienas gyvenimas
1960 / 2019

Pagrindinė nuotrauka parodos plakatas.

Beveik tris savaites Vilniuje Žurnalistų namuose, kur įsikūrusi Lietuvos žurnalistų sąjunga, veikė buvusio „Dirvos” redaktoriaus, žurnalisto Vytauto Gedgaudo meninės fotografijos paroda „Vienas modelis, viena meilė, vienas gyvenimas”.

Apie šį kultūros įvykį, ir ne tik jį, kalbamės su parodos sumanytoja ir rengėja, LŽS Vilniaus skyriaus pirmininke, prestižinės Vytauto Gedgaudo premijos laureate, Vilniaus universiteto docente dr. Jolanta Mažyle.

Pradėkime nuo labai talpaus, kartu ir metaforiško, dvelkiančio romantika parodos pavadinimo.

Ko gero, pradėti reikėtų nuo kitų dalykų. Tikrų tikriausio atradimo – iškilaus Lietuvos kultūros žmogaus, žurnalisto ir redaktoriaus Vytauto Gedgaudo meninės fotografijos nuotraukų, kurios beveik šešis dešimtmečius, matyt, ir laukė *savojo laiko* susitikti su žiūrovais.

Kaip Jums pavyko rasti tuos unikalius kadrus?

Šiomet, kai, nuvykusi mokslo stažuotei į Klyvlendo lietuvių kultūros dokumentavimo centrą, turėjau galimybę dar kartą sugrįžti į Vytauto ir Stefanijos Gedgaudų namus.

Šeimos valia man buvo patikėta galutinai peržiūrėti dokumentinį archyvą, kad atrinkčiau dokumentinę medžiagą Gedgaudų šeimos archyvo pergabenimui į Lietuvą. Tie unikalūs kadrai, tvarkingai sudėti į vieną voką, tiesiog kukliai ilsėjosi nuo gyvenimo triukšmo redaktoriaus Vytauto Gedgaudo darbo stalo stalčiuje.

O kas parodos pavadinimo, sužavėjusio ne vieną lankytoją dėl minties talpumo ir tikslumo, autorius?

Nesikuklinsiu. Tai mano pavadinimas. Tačiau jis gimė spontaniškai. Vos pradėjus žiūrėti Vytauto darytas nuotraukas, galvon šovė būtent šitas pavadinimas, kurį tuo momentu ir užrašiau ant voko.

Bet jau tuo metu užsidegiau noru kažką padaryti, kad tas nuotraukas pamatyti kuo daugiau žmonių. Pajutau, kad tai ne buitinės šeimos fotografijos, o menas, kurį, beje, kūrė abudu Gedgaudai.

Iš tiesų, visose eksponuojamose fotografijose yra vienas objektas. Kaip parodos

pavadinime įvardyta: vienas modelis...

Pasikartosiu. Tai menas, kurį iš esmės kuria abu Gedgaudai. Stefanija (Stefa, Stefutė) ir Vytautas, išgyvenę šiltą ir šaltą, patyrę daugybę dvasinių sukrėtimų ir Antrojo pasaulinio karo traumų, gyvenimo prieglobstį suradę Klyvlende.

Sugrįžkime į 1960-uosius. Jiedu jau apsipratę prie Amerikos gyvenimo normų, įsilieję į visuomenės gyvenimą, turi savąjį, gana aiškų gyvenimo ritmą. Tačiau ką matome fotografijose?

Tai ką gi išryškintumėte iš parodoje eksponuojamų nuotraukų?

Parodos išvakarėse apžiūrėti ekspoziciją pakviečiau savo studentus, būsimuosius žurnalistus. Vieni buvo sužavėti portretų (šūksniai: *Kokia graži moteris!*). Kiti aiškinosi, ar ne Nidos kopose įmintos pėdos ir tolstanti moters figūra. Dar kitus sužavėjo lietuviško kaimo peizažas.

Ir kaip mano mylimiems studentams teko nusivilti, kad tai ne Nida ir toli gražu tai ne Lietuvos laukai!

Tačiau šioji aplinkybė ir buvo man tarsi dovana pasakoti savo ugdytiniams, kad būtent į Vakarus išvaryti žmonės visur ieškojo to lietuviško peizažo, to atitiktens, kurį jie išsinešė iš savo gimtinės, iš savo namų ir iš savo vaikystės ar jaunystės.

Taigi iš tikrųjų Vytauto Gedgaudo nuotraukose figuruoja vienas modelis – jo gyvenimo bendrakeleivė, bičiulė ir kantrioji talkininkė spaudos baruose žmona Stefanija.

Tačiau Jūs visada pabrėžiate abiejų kūrybinį duetą kuriant šias nuotraukas.

Kitaip ir negali būti! Jau sakiau, kad tai ne Nidos kopos ir ne lietuviška parugė. Vadinas, jie abu, Vytautas ir Stefanija ieško aplinkos, kurią galėtų

Dr. Jolanta Mažylė pristato parodą.

Karolinos Savickytės nuotr.

savo kūrinyje – nuotraukoje įkūnyti kaip Lietuvos peizažą.

Iš tiesų užburiantis žiūrovą nuotraukų ciklas su lietuviškomis šieno kaugėmis, nesu mačiusi nieko panašaus! Tai kažkas nepaprasta!

Einant toliau, tos kopos, kaip mėginau aiškinti parodos lankytojams, tai didingo Erio ežero pakrantės. Tik kaip kūrėjams surasti tokį kampą, rakursą, kad žiūrovui tai asocijuotųsi su Kuršių Nerija. Tasai vidinis Tėvynės ilgesys, tikiu, ir padėjo Vytautui ir Stefanijai surasti bei sukurti tam tikrą nuotaiką, kuri užvaldytų žiūrovą. Net po šešių dešimtmečių!

Bet nuotraukose yra ir Amerikos...

Be abejonės! Miesto, tiksliau, didmiesčio, dangoraižių ciklas.

Iš šių nuotraukų gali matyti laikmečio madas, žmonės, fiksuoti ir atpažinti tam tikrą aplinką. Ir šiose fotografijose Stefanija vėl puikus modelis, kupinas fatališkos jėgos. Ji tiesiog neprilygstamoji aktorė, puikiai realizuojanti režisieriaus, fotografo Vytauto idėją.

Tad iš kur, Jūsų manymu, toks kūrybinis duetas?

Iš vienas kito supratimo. Iš gebėjimo žvelgti į Gyvenimą, jo perspektyvą viena kryptimi.

Tačiau Jums turbūt rūpi klausimas apie profesionalumą?

Žinoma! Juk mums

Vytautas Gedgaudas (1912-1999) pažįstamas kaip žurnalistas ir redaktorius...

Lietuvos žurnalistikos istorijoje Vytautas Gedgaudas paliko ryškius ženklus kaip žurnalistas, politikos apžvalgininkas ir ilgametis JAV lietuvių laikraščio „Dirva” redaktorius.

Tiesa, po Antrojo pasaulinio karo Paryžiuje kelerius metus Vytautas Gedgaudas dirbo kino industrijoje ir kūrė dokumentinius filmus, atstovavo vienai JAV prodiuserinei kompanijai Prancūzijoje.

Štai čia ir reikalingas šauktukas! Šiai veiklai Vytautas turėjo akademinį pasirengimą. Jis buvo studijavęs Prancūzijos kinematografijos aukštojo mokslo institute. Matyt, iš to laiko (o gal ir kiek anksčiau) ir atėjo natūralus Vytauto noras visą gyvenimą nesiskirti su fotoaparatu.

Na, o kaip su modeliu? Iš kur tokia Stefanijos laikysena, spinduliuojanti charizmą?

Labai aiškiai, tiksliai atsakyti į šį klausimą negaliu. Tačiau tyrinėdama Gedgaudų šeimos istoriją, labiau susipažinusi su ponija Stefanija asmeniškai, bendravome Lietuvoje nuo 2006-ųjų, suprantu, kad ji labai plastiška, organiška asmenybė. Juk ir į Ameriką ji atvyko su šviesios atminties Mikulskių vadovaujamu Čiurlionio ansambliu. Ji ir kanklėmis skambino, ir dainavo, ir šoko. Tai labai meniškos prigimties asmenybė.

Tad su Vytautu kurti nuotraukų istorijas, siužetus, manau, jai nebuvo sudėtinga. Visa tai Stefanijai buvo tiesiog įdomu.

Ir kaip man yra sakiusi ponija Stefanija, prisimindama savo šeimos gyvenimą, *mes tiesiog žaidėme, ir mums buvo gera!*

Paskutinis klausimas. Kaip Jums atrodo, kodėl Vytautas Gedgaudas anksčiau tų nuotraukų niekur nerodė?

Tiesą pasakius, nežinau. To

(Nukelta į 9 psl.)

Parodos akimirkos.

Monikos Čapaitės nuotr.

BALTISTIKOS MOKSLINĖ KONFERENCIJA MASKVOJE

LABOS NAKTIES

Baltistikos mokslinės konferencijos Maskvoje dalyviai.

LR KM nuotr.

Gegužės 14–15 d. Rusijos mokslų akademijos Slavistikos institute ir Lietuvos Respublikos ambasadoje Rusijos Federacijoje, Jurgio Baltrušaičio namuose, vyko konferencija „Teritorija BALTO-SLAVICA per kalbą ir literatūrą prizmę“. Konferenciją

(Atkelta iš 8 psl.)

„VIENAS MODELIS, VIENA MEILĖ, VIENAS GYVENIMAS“ (1960-2019)

nesuprantu nei aš, nei žiūrovai, kodėl šie darbai liko gulėti stalčiuose, apie tai nežinant net pačiai Stefanijai. Tiesiog Vytautas Gedgaudas mums paliko klausimą, kurių kol kas dar negalime įminti.

Taip, ši ekspozicija yra pirmoji Vytauto Gedgaudo meninės fotografijos paroda. Nors Vytautas kultūros žmonės žinomas ir kaip aistringas bei subtilus meno mėgėjas, kolekcionierius, septintajame praeito amžiaus dešimtmetyje su žmona netgi buvo įkūręs populiarią meno galeriją Klyvlende *International gallery*, tačiau savo meninės fotografijos darbų niekur niekada neeksponavo.

Galbūt tai lėmė didelė jo paties atsakomybė bet kokį savo darbą pateikti kruopščiai ir konceptualiai parengtą. Todėl, manytina, kad meninės fotografijos demonstravimo viešam vertinimui niekada ir nebuvo Vytauto kūrybos planuose. Pakartosi mielos Stefanijos Gedgaudienės žodžius: „Mes tiesiog žaidėme, ir mums buvo gera!“

Dėkojame už pokalbį ir tikimės, kad paroda keliaus po Lietuvą.

Dėkoju ir Jums. Turiu vilties, kad šią parodą išvys ir Mažeikių kraštas, kuriame užaugo Vytautas, ir Zarasai, kuriuose prabėgo Stefanijos paauglystė.

Kalbėjosi Unė Gričiūtė

rengė Slavistikos instituto Baltistinių-slavistinių tyrimų centras, vadovaujamas garsios Rusijos mokslininkės, baltų ir slavų kalbinių ir kultūrinių kontaktų tyrėjos T. Civjan, bendradarbiaujant su Lietuvos Rusijos kultūros atašė Rusijoje I. Vidugiryte. Organizaciniame konferencijos komitete dirbo nuolatinė jo narė, kalbininkė, tautosakos tyrinėtoja ir vertėja M. Zavjalova, jai talkino vienas perspektyviausių jaunųjų indoeuropeistų P. Arkadjevas, garsaus medievisto A. Gurevičiaus anūkas. Tai buvo 29-oji tokio pobūdžio konferencija (pirmoji vyko 1998 m.), kuri šiais metais buvo skirta Baltų-slavų tyrimų centro dešimties metų sukakčiai ir vieno iš jo steigėjų akademiko, Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordino kavalieriaus Viačeslavo Ivanovo (1929–2017) devyniasdešimties metų jubiliejui. Šiose konferencijose tradiciškai dalyvauja mokslininkai iš Lietuvos ir Latvijos, taip pat – Rusijos, Baltarusijos, Izraelio, Italijos, Estijos ir kitų šalių. Šiais metais į konferenciją iš Lietuvos atvyko Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto darbuotoja mitologijos tyrinėtoja N. Laurinkienė, skaičiusi pranešimą „Baltų mitologijos Saulės vežimas kaip indoeuropiečių religinės kultūros atgarsis“, ir Vilniaus universiteto Baltistikos katedros doc. J. Pakerys, pateikęs naujų duomenų ir jų interpretaciją Perkūno vardo etimologijos klausimu. Taip pat konferencijoje buvo transliuojamas Šiaulių universiteto prof. S. Valento pranešimo „Kur žiūri Lietuva (Teritorija Balto-Slavica poetinių paradigų kaitos kontekste)“ vaizdo įrašas. T. Civjan perskaitė jai atsiųstą Klaipėdos universiteto prof. R. Balsio pranešimą apie lietuvių vestuvinius sodus, kuriais ji domė-

josi, tyrinėdama Adonio sodų simboliką. Latvijai konferencijoje atstovavo dvi Rygos universiteto profesorės: L. Leikuma, pateikusi latgalių kalbos sociologinių tyrimų rezultatus, ir Janina Kursite, analizavusi dvynių mitologiją.

Konferencijos atidarymo metu akademikas N. Kazanskis ir M. Zavjalova papasakojo apie baltistikos ir lituanistikos istoriją Rusijoje nuo XIX a. antros pusės iki šių dienų. Abu prelegentai pabrėžė asmeninių ryšių tarp lietuvių ir rusų mokslininkų svarbą, taip pat rusų mokslininkų kelionių į Lietuvą ir pažinties su šalimi reikšmę. M. Zavjalovos pranešime daug dėmesio buvo skirta paskutiniam lietuvių ir rusų mokslininkų bendradarbiavimo etapui, kurį inicijavo ir palaikė Lietuvos Respublikos ambasada Rusijos Federacijoje ir jos ilgametis kultūros atašė Juozas Budraitis. Tuo metu, prelegentės nuomone, J. Baltrušaičio namai tapo tikru lietuvių kultūros centru, apie kurį būrėsi ambasados draugai, lietuvių bendruomenė, mokslininkai ir menininkai.

Pirmoji konferencijos diena buvo skirta kalbotyros klausimams ir vyko Rusijos Mokslų akademijos Slavistikos institute. Kalbotyros klausimus gvildeno Sankt Peterburgo universiteto Baltistikos centro vadovas Aleksejus Andronovas, laisvai kalbantis latvių, lietuvių ir net latgalių kalbomis, maskviškiai Antonas Cimmerlingas, Dmitrijus Sičinava, doktorantė Jana Penkova ir Humanitarinio universiteto studentė Svetlana Kukuškina, savo lingvistinius tyrimus pradėjusi, kai susižavėjo lietuvių kalba. Didžiausia

Skiriu Deimantui Andziuliui

*Labos nakties, pavasari, labos nakties,
kiek daug veržlumo ir žvaigždžių virš tavo slenksčio,
lydek mane per debesų baltas miglas,
kai ilsisi sapnuos sugrižę paukščiai.*

*Pasirinkai mane pakelt sparnus,
būt paviliotam tavo paslaptingų tolių,
kur nebėra mirties, tiktai – žvaigždžių lietus
ir meilę spinduliuojantys Dangaus altoriai.*

*Kiek daug aplink žiedų, jaunatviškos drąsos,
o prieš akis - kalnai, sidabro upės, slėniai,
čia nebėra širdy nuliūdusio rudens
su ašarų rasom ir gedulingais vėjais.*

*O laikas bėgs lėtai tik tiems, tik tiems,
kas lauks tavęs, pavasari, atgal sugrižtančio,
Jisai dienų tėkmėj užvers žaizdas,
kraujuojančias ir nukraujavusias į jūras ilgesio.*

*Labos nakties, pavasari, labos nakties,
pasirinkai mane būt paviliotam tolių
į amžinatvės pievas, Viešpaties valdas,
kur dega žvaigždės ant Dangaus altorių.*

Stacy Lee

2019.05.07

konferencijos staigmena tapo pranešimas, kurį perskaitė žmogus-legenda, lingvistinio dėsno, vadinamo jo vardu, atradėjas, prof. Vladimiras Dybo, analizavęs Vakarų indoeuropiečių kalbų akcentologiją.

Antrąją konferencijos dieną dalyviai rinkosi istoriniame Lietuvos Respublikos ambasados pastate, J. Baltrušaičio namuose, ir svarstė kalbų, mitologijos, tautosakos ir literatūrų ryšių klausimus. Sankt Peterburgo universiteto prof. V. Kazanskienė pasakojo apie lietuvių tautosakos įrašus garsaus lingvisto F. Fortunatovo archyve, o prof. G. Levintonas – analizavo Rygos vardo etimologiją, akademikas N. Kazanskis atskleidė B. Sruogos „Rusų literatūros istorijos“ strategiją, o Minsko universiteto prof. A. Feduta – A. Tolstojaus dramų trilogijos lietuviškas politines implikacijas. Jeruzalės universiteto prof. Dmitrijaus Segalo pranešimas buvo paremtas jo atsiminimais apie lietuvių žydų rašytoją Icchoką Merą.

Konferencijos kuluaruose buvo aptartas reikšmingas sutapimas – šią savaitę darbą pradėjo trys užsienio baltistikos forumai – konferencijos Pizoje ir Maskvoje bei kongresas Vroclave. Anot taiklaus prof. V. Kazanskienės pastebėjimo, tai „kosminė baltistikos konferencija“.

LR KM

UKRAINOS SUMŲ MIESTE – PIRMOJI BENDRA BALTIJOS ŠALIŲ MENO PARODA

Gegužės 14 d. Šiaurės Rytų Ukrainos Sumų mieste atidaryta Lietuvos, Estijos ir Latvijos dailės paroda „Baltijos simfonija“ iš Sumų Nikanoro Onackio dailės muziejaus fondų. Beveik pusės iš penkiasdešimties pirmą kartą viešai Sumuose rodomų darbų autoriai – lietuvių menininkai. Parodos lankytojai gali išvysti šeštajame–aštuntajame dešimtmėčiuose sukurtus Arvydo Šaltenio, Mildos Kulikauskienės, Romualdo Kuncos tapybos, taip pat Vytauto Jurkūno, Aldonos Skirutytės, Jono Kuzminskio, Domicelės Tarabildienės, Samuelio Rozino grafikos darbus.

Pristatydama parodą muziejaus direktorė menotyrininkė Nadežda Jurčenko paminėjo, kad šių meistrų kūryba sovietinėse šalyse visada buvo traktuojama kaip Europos demokratinio meno pavyzdys. Kūryboje minėti menininkai išsiskyrė novatoriškomis išraiškos priemonėmis, laisvesniu temų pasirinkimu, intelektine analize ir subtilia ironija. Didelės meninės vertės darbai nepraranda savo aktualumo ir mūsų dienomis, jie atspindi vaizduojamųjų menų raidą Lietuvoje, mūsų šiuolaikinės dailės ištakas.

„Baltijos simfonija“ – tai pirmasis bendras trijų Baltijos šalių meno pristatymas Sumuose.

LR KM

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais

9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,

82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

ISTORINĖ ATMINTIS. ŠVIETĖJUI MARCELINUI ŠIKŠNIUI – 145
 ASMENYBĖ, KURIOJE DERĖJO MOKSLININKO IŠMINTIS IR KŪRĖJO PRIGIMTIS

Marcelinas Šikšnys 1874–1970

XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje tarp tautinio atgimimo šauklių, žinomų Lietuvos inteligentų, tokių kaip Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka, Povilas Višinskis, Juozas Tumas-Vaižgantas, Jonas Jablonskis, Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Gabrielius Landsbergis-Žemkalnis, Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana, Pranas Mašiotas ir dar daugelio kitų, darbavosi ir **Marcelinas Šikšnys-Šiaulėniškis-Emša (1874–1970)**, visą gyvenimą paskyręs liaudies švietimui, visuomeninei ir kultūrinei veiklai

Jaunatviškas maksimalizmas
 Garsus lietuvių pedagogas, dramaturgas, publicistas, „varpininkas“, matematikos vadovėlių autorius, Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorius, aktyvus visuomenės ir kultūros veikėjas M. Šikšnys gimė Šiaulių apskrityje, Šiaulėnų parapijoje, Notiniškių kaime.
 1893 m. M. Šikšnys įstojo į Maskvos universiteto

Matematikos ir fizikos fakultetą. Su jaunatvišku entuziazmu kibo į mokslus – paskaitos iš tiesų buvo labai įdomios. Tuo metu universitete dėstė tokie garsūs profesoriai kaip A. Stoletovas, N. Žukovskis, K. Timiriazevas, P. Lebedevas ir kiti. Be specialybės paskaitų, M. Šikšnys lankė ir garsaus kalbininko profesoriaus Filipo Fortunatovo paskaitas, kurios turėjo didelės įtakos jo literatūrinei kūrybai. Maskvoje M. Šikšnys įsitraukė į slaptą lietuvių studentų būrelio veiklą. Tuo metu būreliui priklausė apie 20 narių, o pirmininkas buvo Kazys Grinius. Susirinkimai vykdavo lietuvių studentų butuose, kuriuos reikėdavo nuolatos keisti, nes buvo labai pavojinga, o ypač rūpestingai teko slėpti lietuvišką spaudą. Tuose susirinkimuose M. Šikšnys perskaitė pirmuosius savo eilėraščius. Geriausieji buvo spausdinami „Varpe“ ir „Ūkininke“ Šiaulėniškio slapyvardžiu. Labiausiai Šiaulėniškį išgarsino eilėraštis „Giesmė“, prasidedantis žodžiais „Pasakyk, mano mylimas krašte“ („Varpas“, 1895, Nr. 11). Eilėraštis kėlė tautos dvasią ir paplito kaip daina, vėliau dainuota per visas okupacijas. Maskvoje M. Šikšnys parašė ir pirmąją dramą „Kražiai“, pasakojančią apie kazokų susidorojimą su užsispyrusiais žemaičiais. Tačiau, draugams sukritikavus, autorius kūrinių sunaikino. Studijų metais M. Šikšnys daug mokėsi, dirbo, dalyvavo

studentiškoje veikloje, reiškėsi kaip kūrėjas ir, be abejonės, skurdo. Visa tai atsiliepė sveikatai – jis susirgo džiova. Todėl draugų medikų patarimas per vasaros atostogas daugiau laiko leisdavo miške, plaukdavo sieliais Volga žemyn, apsistodavo pas tutorius, gerdavo kumysą ir rudenio grįždavo sustiprėjęs. 1897 m. jis baigė universitetą ir gavo aukštojo mokslo diplomą.

M. Šikšnys su žmona Liucija ir dukrele Maryte. Ryga, 1910.

Pedagoginė ir kūrybinė veikla Rygoje

Grįžęs iš Maskvos į tėvynę, diplomuotas matematikas tikėjosi gauti mokytojo darbą, tačiau Vilniaus apygardos mokyklų kuratorius pasakė, kad lietuviams katalikams Lietuvoje vietų nėra. Pasikartojo įprasta XIX a. antrosios pusės situacija, kai išsilavinę jaunuoliai lie-

tuviai tėvynėje paprasčiausiai buvo nepageidaujami. Bičiulio, mokytojo Prano Mašiotas kvietimu M. Šikšnys išvyko į Rygą. Čia prasidėjo naujas pedagogo, dramaturgo, publicisto, švietėjo gyvenimas. Netrukus jis įsisuko į darbų sūkurį. Prieš pietus M. Šikšnys Rygos realinėje mokykloje dėstė matematiką, tvarkė dokumentaciją rusiškai, o popiet suaugusiųjų kursuose ir „Žvaigždės“ renginiuose – lietuviškai. Kartu su P. Mašiotu dalyvavo Savišalpos, „Kanklių“, „Žvaigždės“ ir kitų lietuvių draugijų veikloje. 1899 m. Šiaulėniškis (M. Šikšnys) parašė dramą „Meilę suardyti – tai nuodėmę pagimdyti“. Pirmą kartą ji suvaidinta 1900 m. sausio 29 d. Rygoje. 1905 m. pastatyta Šiaulėniškio drama „Pilėnų kunigaikštis“ sulaukė nepaprasto pasisekimo. Rygoje ji buvo statoma net penkis kartus. Ilgą laiką spektaklis rodytas Lietuvos miestų teatrų scenose. „Pilėnų kunigaikštį“ vaidino ir Petrapilio, Voronežo, Odesos bei kitų miestų aktoriai. 1907 m. buvo pastatyta filosofinė drama „Sparnai“, o 1911 m. – šeimos drama „Likimo bausmė“. Tuo metu M. Šikšnio dramos tapo tiesiog gėlo vandens gurkšniu lietuviško žodžio išsiilgusiems tautiečiams ir buvo labai populiarios. Pavyzdžiui, 1911 m. vasario 12 d. Vilniuje knygyną atidaręs Jurgis Šlapelis parašė M. Šikšniui atvirlaiškį, prašydamas autoriaus atsiųsti geležinkelio po 100 egzempliorių „Likimo bausmės“, „Sparnų“ ir „Pilėnų kunigaikščio“. J. Šlapelis rašė: *Būtų gerai, kad duotumei dar po kokius 200 egz. komisan, nes dabar, mano knygynui padidėjus, atsitinka kartais, sakykime, Amerikon reikalavimai kai kurių knygų*

po 100 ir daugiau egzempl. ¹

Tikėtina, kad iš J. Šlapelio knygyno M. Šikšnio dramos galėjo nukeliauti į Varšuvą, Maskvą, JAV miestus ir kitur. To meto spauda dažnai publikuodavo M. Šikšnio (slapyvardžiu Emša) straipsnius teatro, kultūros, mokslo, politikos tematika. Emšos patriotinius eilėraščius spausdino Rygos lietuvių laikraštis „Rygos garsas“ ir „Vilniaus žinios“.

M. Šikšniui gyvenant Rygoje įvyko ir asmeninių pokyčių. 1902 m. vasarą jis vedė generolo A. Paškevičiaus dukterį Liuciją.

1902 m. liepos 11 d. Rygos katalikų bažnyčioje kunigas Rūdys sutuokė 28 m. amžiaus kolegijos sekretorių Marceliną Šikšnį ir 21 m. amžiaus Liuciją Paškevičiūtę. Liudininkai buvo Vytautas Milašauskas ir Kazimieras Vizbaras, piršlys – Pranas Mašiotas. Rygos imperatoriškosios muzikos mokyklos studentas Aleksandras Kačanauskas (1882–1957) atliko „Veni creator“. Jaunavedžių pasveikinti atvyko realinės mokyklos pedagogai, kurie įteikė gražią, brangią dovaną – prancūzų juvelyrų darbo stalinį laikrodį.²

Matematiką dėstė lietuviškai

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, dalis Lietuvos pradinių, vidurinių ir specialiųjų mokyklų moksleivių ir mokytojų pasitraukė į didžiuosius

1 Jurgio Šlapelio atvirlaiškis Marcelinui Šikšniui, Lietuvos švietimo istorijos muziejus, f. 4-b, b. 82.
 2 Paulavičienė R. Marcelinas Šikšnys. Lietuvos švietimo istorijos muziejus, f. 4-c, b. 363-2, p. 7.

(Nukelta į 11 psl.)

Šiaulėniškio dramos „Meilę suardyti – tai nuodėmę pagimdyti“ afiša. Šiauliai, 1905.

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniai ir mokytojai. Pirmoje eilėje iš kairės sėdi: B. Untulis, E. Lanio, V. Biržiška, neatpažintas, M. Biržiška, M. Šikšnys, V. Biržiška, kunigas K. Čibiras; iš dešinės pirmas stovi S. Kairiūkštis. Vilnius, 1921.

RENGINIŲ KALENDORIUS

Birželio 9 d., sekmadienį, 2:00 val. po p. - **ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius nuo Sovietų režimo lietuvius, latvius ir estus.** Minėjimas vyks Šv. Kazimiero parapijos salėje.

„Dirvos“ inf.

Liepos 14 d., sekmadienį, 12:00 val. po p. vyks **Kultūrinio darželio metinė gegužinė** Beachland paviljone, Dorchester ir East Park gatvių sankryžoje. Kviečiame narius ir norinčius jais tapti.

LKD inf.

Rugpjūčio 25 d., sekmadienį, nuo 11:00 val.r. iki 6:00 val.v. „**Vieno pasaulio diena**“ (One World Day) vyks Klivlando kultūros darželiuose.

„Dirvos“ inf.

(Atkelta iš 10 psl.)

ISTORINĖ ATMINTIS. ŠVIETĖJUI MARCELINUI ŠIKŠNIUI – 145

Rusijos miestus (Peterburgą, Maskvą, Jaroslavlį, Tambovą, Voronežą ir kitus).

M. Šikšnys į Voronežą atvyko 1915 m. rugsėjo pradžioje. Iš pradžių gyveno prisiglaudęs prie kitų, o kai išsinuomojo butą, iš Vladimiro pasikvietė ir savo šeimą. Netrukus M. Šikšnys įsitraukė į darbus. Dėstė matematiką M. Yčo berniukų ir mergaičių gimnazijose bei Mokytojų kursuose. Kaip prisimena buvę mokiniai, M. Šikšnys buvęs reiklus, rimtas ir teisingas. Jis – pirmasis mokytojas, Voroneže pradėjęs pamokose lietuviškai dėstyti matematiką. Ypač rūpinosi lietuviškų matematikos terminų norminimo reikalais. Vėliau pedagogas savo atsiminimuose rašė:

Matematikų komisiją sudarė Pr. Mašiotas, Z. Žemaitis ir aš; visi trys susirinkdavome pas J. Jablonskį ir, jo padedami, svarstėme kiekvieną terminą; Mašiotas paprastai referuodavo algebros terminus, Žemaitis – geometrijos, o aš – aritmetikos; J. Jablonskis pasakydavo savo nuomonę dėl siūlomo termino lietuviškumo; kas nevykusiai buvo siūloma, ištaisydavo arba pasiūlydavo savo – ir terminas būdavo priimtas. Posėdžiuose dalyvaudavo ir gyvenęs pas J. Jablonskį jaunas kalbininkas J. Balčikonis.³

1919 m. Vilniuje buvo išleistas M. Šikšnio parengtas „Aritmetikos ir algebros terminų žodynelis“.

3 Paulavičienė R. Marcelinas Šikšnys. Lietuvos švietimo istorijos muziejus, f. 4-c, b. 363-3, p. 85.

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija

1918 m. vasarą M. Šikšnys grįžo į Vilnių ir čia liko visam laikui. Lenkijai okupavus Vilniaus kraštą, daugelis inteligentų pasitraukė į Lietuvos laikinąją sostinę Kauną, bet nemažai jų liko ir Vilniuje, tarp jų – M. Šikšnys. Vilniaus krašto lietuvių inteligentų centras buvo Vilniaus berniukų gimnazija, kuriai 1921 m. rugpjūčio 22 d. gimnazijos pedagogų taryba nutarė suteikti Vytauto Didžiojo vardą. Čia galėjo mokytis ir mergaitės. M. Šikšnys kibo į darbus – dėstė matematiką Vilniaus berniukų gimnazijoje, tuo pačiu metu atliko ir mokyklos inspektoriaus pareigas. Nuo 1922 m. M. Šikšnys paskirtas Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos direktoriumi. Tuo metu jo vadovaujama gimnazija buvo vienintelis šviesos ir kultūros židiny Vilniaus krašto lietuvių vaikams.

M. Šikšnys garsėjo veiklumu, darbštumu, teisingumu ir tolerancija. Jis stengėsi globoti kiekvieną mokinį, mokėjo suburti darnų pedagogų kolektyvą. Kaip įmanydamas stengėsi, kad lietuvių gimnazijų abiturientai turėtų teisę stoti į bet kokią pasaulio universitetą. Jo pastangos buvo vaisingos – Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniams leista laikyti egzaminus valstybinėje komisijoje, kurios atstovus ir pirmininką skirdavo lenkų

BRIUSELYJE ATIDARYTA LIETUVIŲ IŠEIVIJOS MENININKŲ PARODA „NUO REALIZMO IKI OBJEKTO“

Gegužės 6 d. Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje Briuselyje minint Pasaulio lietuvių metus atidaryta lietuvių išeivijos menininkų paroda „Nuo realizmo iki objekto“, kuri veiks iki 2020 m. vasario pradžios. Parodoje pristatyti 19-os Lietuvos išeivijos menininkų darbai nuo XX a. pradžios iki šių dienų, tai – Ray Bartkaus, Stasio Eidrigevičiaus, Prano Gailiaus, Česlovo Janušo, Rūtos Jusionytės, Vytauto Kasiulio, Algimanto Kezio, Prano Lapės, Jono Mackevičiaus,

Jurgio Mačiūno, Ievos Martinaitytės-Mediodios, Viktoro Petravičiaus, Jono Rimšos, Antano Rūkštelės, Elenos Urbaitytės-Urbaitis, Adolfo Valeškos, Viktoro Vizgirdos, Kęstučio Zapkaus ir Vladislavo Žiliaus kūriniai.

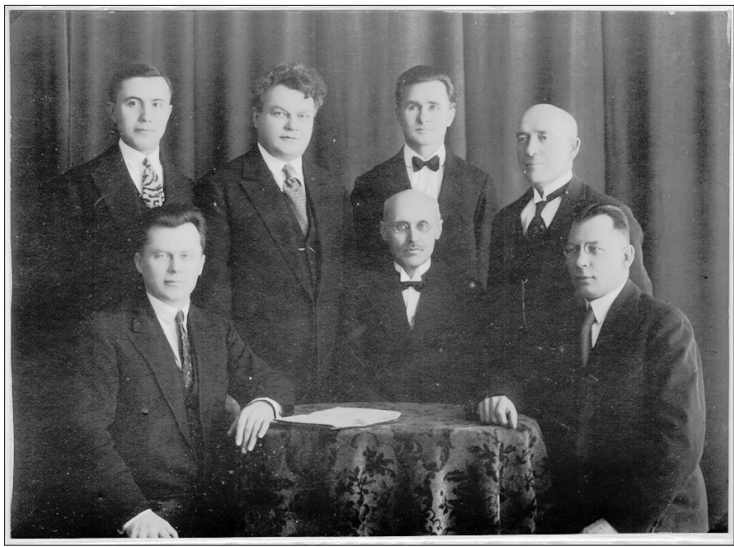
Parodoje pristatomas platus lietuvių menininkų kūrybos spektras nuo realizmo iki abstrakcijos ir šiuolaikinės dailės objektų. Pasak parodos kūratorės dr. Rasos Žukienės, ši paroda – tai plati ir kontrastinga XX–XXI a. lietuvių meno panorama, atspindinti menininkų pasiekimus.

LR KM

„DIRVAI“ AUKOJO:

N. Raila,	
Los Angeles, CA	25
Z. Khoury,	
Mayfield Vill., OH	20
S.Gruzdys-Laino,	
Spain	20
V.Treciokas,	
Wethersfield, CT	20

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

Lietuvių mokslo draugijos valdyba. Iš kairės sėdi: P. Karazija, pirmininkas M. Šikšnys, D. Alseika; stovi: A. Juškevičius, S. Matjošaitis, B. Untulis, J. Šlapelis. 1927.

žodį ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų, kur tik gyveno lietuvių. Ištverė karų baisumus, okupacijas ir nepailsdamas dirbo, buvo Lietuvos kultūros, švietimo ir mokslo švyturys. 1940 m. sausio 30 d. Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona už nuopelnus Lietuvai M. Šikšnį apdovanojo Vytauto Didžiojo trečiojo laipsnio ordinu.

M. Šikšnio darbus tęsė jo mokiniai. Iki pat gerbiamo mokytojo gyvenimo pabaigos senieji vilniečiai inteligentai, bičiuliai, kolegos ir mokiniai puoselėjo tradiciją – kie-

kvienais metais per buvusio gimnazijos direktoriaus gimtadienį, gegužės 14-ąją, susirinkdavo jo namelyje Žvėryne ir leisdavo laiką, dalydamiesi neišsenkamais prisiminimais, pasakodami mylimam mokytojui apie savo pasiekimus.

1964 m. M. Šikšniui suteiktas nusipelnusio kultūros veikėjo garbės vardas.

1970 m. rugpjūčio 15 d. per M. Šikšnio laidotuves jo buvęs mokinys, vėliau kolega ir bendramintis Vincas Martinkėnas atsisveikindamas su velioniu kalbėjo:

<...> visą gyvenimą neuilstamai nešei šviesos žibintą savo tautiečiams ir tarsi P. Rimšos pavaizduotas artojas plėšei Lietuvos dirvonus, ypač Vilniaus krašte, kur jie buvo daugiausia užžėlę. <...> Tave gerbė ir mylėjo už tėvišką globą, reiklumą ir teisingumą. Savo pamokomis mokei Vytauto Didžiojo gimnazijos mokinius, o savo vadovėliais – visos Lietuvos jaunimą.⁴

Jūratė Tamulytė Jagminienė, Lietuvos švietimo istorijos muziejaus muziejininkė

4 Paulavičienė R. Marcelinas Šikšnys. Lietuvos švietimo istorijos muziejus, f. 4-c, b. 363-4, p. 124–125.

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos pedagogų kolektyvas mokytojų kambaryje. Iš dešinės trečias sėdi gimnazijos direktorius M. Šikšnys. Vilnius, 1932

ŠALFASS 69-OSIOS ŽAIDYNĖS

69-osios ŠALFASS (Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo sporto sąjungos) žaidynės, kurios buvo surengtos Niudžersio (*New Jersey*) valstijoje, memorialinio savaitgalio JAV metu, baigėsi Niujorko „Geležinio vilko“ krepšininčių triumfu.

Pirmąsias vyrų krepšinio rungtynes po pratęsimo pralaimėję antrąją „Lituanica-B“ komandai (50-55), kitą dieną „Didžiojo obuolio“ miesto atstovai atsigriebė įveikdami Baltimorės LAK (47-32) ir Hamiltono „Kovo“ ekipas (64-21), o palankiai susiklosčius visoms aplinkybėms Elizabeth vid. mokykloje vykusiose varžybose niujorkiečiai pateko į finalą, kuriame nugalėjo daugkartinius ŠALFASS vyrų „A“ lygio čempionus Čikagos „Lituanica-A“ krepšininčius (79-

(65:47). Vyrų „C“ aukso medaliai šįkart atiteko jauniausiai turnyro dalyvei Čikagos @ Lituanica Juniors“. Geriausia ŠALFASS 69-ųjų pirmenybių komanda tapusi Niujorko „Geležinis Vilkas“ Lietuvių fondo skiriamą \$1,000 prizą paskyrė Konektikuto (*Connecticut*) valst. Šeltono (*Shelton*) mieste dabar esančiai Vaivos Vėbraitės vardo lituanistinei mokyklai.

STALO TENISO ŽAIDYNIŲ LAIMĖTOJAI

ŠALFASS/LAUNA 69-ųjų žaidynių stalo teniso turnyro Edmundo R. Čapo taurei laimėti nugalėtojai ir prizininkai (Dunellen, NJ, 2019 m. gegužės 25 d.)

Asmeninės varžybos: 1 vieta – Petras Sevelkovas (Niujorkas), 2 vieta Deivis Pavasaris (Niujorkas), 3 vieta Eugenijus Krikščiūnas (Kanada).

Geriausia ŠALFASS 69-ųjų pirmenybių komanda tapusi Niujorko „Geležinis Vilkas“ Lietuvių fondo \$1,000 prizą paskyrė Konektikuto (*Connecticut*) valst. Šeltono (*Shelton*) mieste esančiai Vaivos Vėbraitės vardo lituanistinei mokyklai.

Autoriaus nuotr.

Š.m. „B“ lygio nugalėtojais tapo LAK iš Baltimorės, finale įveikę Hamiltono „Kovą“. *Autoriaus nuotr.*

71), nors pirmajame kėlinyje nuo savo labiau patyrusių varžovų buvo atsilikę net 16 taškų.

Turnyro MVP tapo ką tik iš prancūzų čempionato sugrįžęs Lorjano CEP komandos puolėjas Dominykas Milka - jis „Geležinio vilko“ ekipai atstovauja su pertraukomis jau keletą metų, o tėvai apsigyveno Niujorke. Čikagos ekipos lyderis Derek Molis tenkinosi ŠALFASS vienerių varžybų rekordu, įmetęs 12 tritaškių į Niudžersio „Liepsnos“ vyrų komandos krepšį - jis ir turnyro MVP buvo apdovanoti ŠALFASS centro valdybos pirmininko bei Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos nario, Sporto komiteto vadovo Lauryno R. Misevičiaus prizais - oficialiomis Domanto Sabonio atstovaujamos NBA Indiana „Pacers“ komandos kepuraitėmis.

O šių metų „B“ lygio nugalėtojais tapo LAK iš Baltimorės, finale įveikę Hamiltono „Kovą“

Dvejų varžybos: 1-a vieta Deivis Pavasaris (NY)/Renatas Lapinskas (Chicago), 2-a vieta Čikagos lietuvių stalo teniso lygos atstovai: Mindaugas Bindokas / Darius Karaliūnas, 3-a vieta Eugenijus Krikščiūnas / Petras Sevelkovas.

ŠALFASS 69-osios žaidynės Elizabeth (NJ), turbūt, įeis į mano visuomeninės sporto veiklos istoriją kaip sunkiausiai organizuotos, bet ir atvėrusios iš karto 2 naujus puslapius – turime naują didžiausios išeivijos sportinės organizacijos vyrų krepšinio nugalėtoją – „Geležinio vilko“ niujorkiečių komanda, taip pat stalo teniso turnyro nugalėtoją Petrą Sevalkovą iš Niujorko. Galbūt, jiems padėjo Elizabeth ir Dunellen sporto kompleksų sienos (juk jautėsi beveik kaip namie), na, o aš dėkingas už šią sporto šventę savo bendraminčiams Laimai su Ramūnu Liutikams, Rimui Samiui, Sigitai Šimkuvieniui-Rosen,

Andriui ir Linai Stanioniams, Rimui Bitėnui, Rasai Hayes, Lietuvių fondui ir visiems gaušiams dalyviams, savo padėjėjams salėje ir organizuojant šias žaidynes. Bendražygis Deivis Pavasaris su žmona Sandra pasistengė, kad mums nieko netrūktų jų svetinguose Staten Island namuose, o kai buvo sunku, labiausiai palaikė patys artimiausieji – žmona Ingrida ir mažasis Rokas-Sabonis.

Tikiuosi, ŠALFASS dar gyvuos, su visais pasimatysime jubiliejinėse 70-osiose ŠALFASS žaidynėse 2020 metų pavasarį Čikagoje.

Laurynas Misevičius, PLB valdybos Sporto reikalų komisijos pirmininkas, ŠALFASS valdybos pirmininkas

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:
www.latvianclevelandcu.org
www.facebook.com/latvianclevelandcu

2 YR IRA 2.75%

3 YR IRA 3.00%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
 www.clcu.org